

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXV. évfolyam

Subotica, VASÁRNAP, 1924 március 2.

61. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Aleksandra ulica 4. sz. alatt
Kiadóhivatal: Kralja Aleksandra ulica 1 (Lolbach-palota)

Pusztulóközintézmények

Kemény fejszecsapások érik a magyarság fejét. Hivatslosan azt mondják: *tisztviselő redukció*, hivatalosan azzal indokolják, hogy sem az állam teljesítőképességével, sem az elvégzendő feladatokkal nem áll arányban a köz-tisztviselők száma és tisztviselők fizetési igénye sem teljesíthető addig, amíg az államnak felesleges közalkalmazottai vannak. Ez a hivatalos elnevezés s ez a hivatalos indoklás. S csak végig kell nézni, hogy mi minden megy végbe addig, míg az elhatározás megvalósul, míg a törvényhozásnak vagy kormányának elhatározását végrehajtják az érdemszerzés történeti. Kemény fejszecsapássá nehezedik minden elhatározás, mely elantás tisztviselőkre bizza azokat a problémákat, melyek másnak kenyeret, nyugodt öregséget, békés szegénységet jelentenek s nekik csak az érdemszerzésre adnak alkalmat, vagy — türelmetlenségük diadalára.

Tegnap hagyták el az iskolákat a leredukált tanárok s nemsokára elhagyják íróasztalaikat a leredukált vasuti tisztviselők. Ma már alig tudják ellátni a tanítást a vajdasági iskolákban s nemsokára a vasut teljesítményében is észlelhető lesz a tisztviselőredukciónak minősített *nemzeti szelekció* eredménye. Mi ebből a tanulság? Az, hogy *nem a felesleges tisztviselőkre* mondják ki a *percat*-ot.

Az nem felesleges tisztviselő, akinek elbocsátása a hivatal érdekeit sérti. Azok nem felesleges tanárok, akik ha nem tanítanak, nem tartható fönn a középiskolai oktatás rendje, azok nem felesleges tisztviselők, akik ha nem teljesítenek szolgálatot, még pontatlanabb, megbízhatatlanabb, hiányosabb lesz a vasuti forgalom. Ha *ilyen* tisztviselőket bocsátottak el, nem *felesleges* tisztviselőket tettek ki az iskolának, vagy a hivatalnak kapuin. Ha a tisztviselő elbocsátásokat megérzi — s katasztrofálisan érzi meg — a közszolgálat, akkor nem a hivatal szempontjai vezették a válogatókat. Hanem vagy egyéni szempontok, amit nem akarunk elhinni, vagy nemzetiségi szempontok, a miibe nem tudunk belenyugodni.

Az nem tisztviselő redukció, a melynek kiméletlen végrehajtása után az a legsürgősebb feladat, hogy hogyan lehetne *új* tisztviselőkkel pótolni az elbocsátottakat. A szakképzett, tapasztalatokkal gazdag, az ügyintézés labirintusában jártas, a pontosságra és lelkiismeretességre nevelt, de szélnék bocsátott tisztviselők he-

lyett olyan új alkalmazottakat kénytelenek szolgálatba fogadni, akik a hozzáértést és a szakképzettséget csak ezután sajátíthatják el s akikbe a közszolgálat végzése csak ezután nevelhet lelkiismeretességet és puritanizmust. Ha az elbocsátottak helyébe új munkaezőket kénytelenek alkalmazni s ha a hivatalukból kiemelték egy részének még nyugdíjat is kell fizetni, akkor a tisztviselő redukció csak újabb pénzügyi megterhelését jelenti az államkincstárnak és akkor — a tisztviselőhullákon s közintézmények lerongyolódásán túl éppen az ellenkezőjét érik el annak, amit tervbe vettek.

Ha a közintézmények hibátlan működésénél a tisztviselő-redukció fontosabb, akkor e félmunka helyett sokkal egyszerűbb lenne bezárni minden iskolát, megállítani minden vonatot. El lehetne bocsátani a megmaradt tanárokat s a redukción szerencsésen átesett vasuti tisztviselőket és alkalmazottakat is. Mi értelme van

annak, hogy csak ép annyi tanárt bocsássanak el, ami miatt csak egyes osztályokat kell bezárni, ha a tanítás rendjét ugyanis fölborítja s a tanítás eredményességét ugyanis lehetetlenné teszi a tanszemélyzet felének elbocsátása. Minek laborálni az államasutakkal is, hogy csak egyes vonatjáratokat szüntessenek be a redukció következtében s hogy még lassabb legyen az ügyintézés a hivatalokban? Be kell szüntetni az egész vasuti forgalmat, nem lesznek balasetek, nem lesz panasz a vonatok késése miatt, nem lesz felszólamlás sem, ha három hónapig tart, amíg Szentáról Topolára ér az áru s megnyit takaríthat meg köztisztviselői illetményekben az államkincstár. Ha a közhivatal érdekei nem fontosabbak, mint azok a szempontok, amelyek szerint a redukciót végzik, igazán azt kell tanácsolni, ne álljanak meg a félmunkánál. Mert így nem a köztisztviselőket redukálják, hanem a közintézményeket.

„Az új országrészek népei mostoha elbánásban részesülnek“

Kumanudi volt pénzügyminiszter a koronabónok beváltását követeli

Beogradból jelentik: A parlament szombati ülésén folytatták a költségvetés részletes vitáját. A napirend előtt az elnök bejelentette, hogy a közlekedésügyi miniszter betérjesztette a Déli Vasut megvásárlásáról szóló törvényjavaslatot, a Romániával kötendő határrendezési konvenció letérnyálására kiküldött bizottság is elkészült munkájával és jelentését már betérjesztette a parlament elé.

Az elnök a Déli Vasut-ról szóló törvényjavaslatra kérte a sürgősség kimondását, amit a parlament — tekintettel arra, hogy az ülés kezdetén csak alig pár képviselő volt jelen — az ülés végén szavazott meg.

A költségvetés vitája

A napirend előtt Vuicsics belügyminiszter röviden válaszolt Hohnyec klerikális képviselőnek a robotmunka végrehajtásáról szóló rendelet ügyében betérjesztett interpellációjára, majd áttértek a napirendre. A vita első szónoka Hussein Alics, Spahó-párti volt, aki közel egy órában beszédében alapos kritika alá vette a költségvetés első fejszétét. Kijelentette, hogy a király civilistája ellen semmi kifogása nincs, de *tillakozik az ellen, hogy a radikális párt választási agitációjába belevonja a király nevét*. Elmondotta, hogy a

muzulmán lakosságot brutális önkénnyel kezelik a rendőrhatalóságok és részletesen ismertette — mint jellemző példát — a délszerbiai rendőr- és csendőrgyilkosságokat. Főlemlítette azt az esetet, amelyet a dzsemijet már interpelláció formájában szóváltott, hogy *a délszerbiai csendőrök 26 törököt — köztük gyermekeket — gyilkoltak meg azon a címen, hogy rablók*. Követelte, hogy az állam váltsa be a koronabankjegybónokokat. *Az új országrészek népei — szerinte — mostoha elbánásban részesülnek*. A hivatalokból kizárták a szlovéneket és horvátokat. Kérdezi: mit szólnának a szerbek, ha az ország főhivatalnokai, a hadsereg vezető tisztjei mind horvátok vagy szlovének lennének. Szóváltette, hogy *a tisztviselőknek még ma sem adják meg az előlegeket felemelt fizetésükre*. Amikor — mondotta — az ország még a tisztviselőit sem tudja fizetni, nem érti, *miért kell oly nagy összeg a rendelkezési alapra*. A kormány rosszul teszi, ha a polgárok vagyonaiból szubvencionál lapokat. Megváltotta ezzel kapcsolatban a szarajevói Irsad című lapot, hogy állami szubvenciót huz. Rámutatott a boszniai nép háborús szenvedéseire és követelte, hogy *részessítsék a boszniai népet hadikárpótlásban*. Hussein beszéde közben többször élesen összeszólalkozott

Popovics Toma radikális képviselővel.

Kumanudi inflációs politikát követel

Hussein után a demokratapárt nevében Kumanudi volt pénzügyminiszter emelkedett szólásra. Előszörban tiltakozott az ellen, hogy a pénzügyminiszter *semmit sem irányzott elő a korona-bónok beváltására*. Kimutatta, hogy *a kormány deflációs politikája teljesen fiktív*. Adatokkal igazolta, hogy a Narodna Bankánál az állam adósságai egyáltalán nem csökkentek. Különösen kifogásolta azt, hogy a pénzügyminiszter az állam hitellezőinek, állami bónokkal fizet, amelyeket *nem váltanak be a rendes határidőre*.

Stojadinovics pénzügyminiszter: Ez nem igaz.

Kumanudi kijelentette, hogy állítását hajlandó igazolni. Foglalkozott a béklyei uradalom kérdésével. *Ez az uradalom, — mondotta — amely három milliárd értéket képvisel, alig hoz 30 millió jövedelmet*. Ebben a kérdésben három megoldás lehetséges: vagy megszervezik a birtok rendes állami kezelését, vagy bérbeadják, vagy pedig eladja az állam. A pénzügyminiszter a bérbeadás mellett van, ki is írta az uradalomra a pályázatot. A pályázat feltételei azonban olyan abszurdok, hogy nem lehet csodálni, ha eddig senki sem jelentkezett. A pénzügyminiszter 50 millió forgótőkét követel többek közt a pályázatban. A mai pénzügyi viszonyok mellett nem lehet 50 milliót egykönnyen összehozni. *Egyébként is neveltséges, hogy egy három milliárd értékű birtokhoz csak 50 millió forgótőkét követel az állam* akkor, amikor a birtokon lévő cukorgyárnak ötven millió dinárt volt kénytelen évente forgótökeül átengedni.

Hosszasan kritizálta ezután a kormányt a Bleer-kölcsön ügyében tanusított eljárását, a mely miatt a kormányt tudvalevőleg éppen Kumanudit támadta eddig. Igazolni igyekezett, hogy a Bleer-kötvények árfolyama nem az ő, hanem Stojadinovics pénzügyminisztersége alatt esett. Kijelentette, Stojadinovics politikájának tulajdonítja, hogy a kormány tizenhat hónap alatt sem tudta a dollár-kölcsön második felét megkapni.

A pénzügyminiszter válasza

Stojadinovics pénzügyminiszter állt fel ezután szólásra és energikusan visszautasította Kumanudinak azt az állítását, hogy az állami bónokat nem váltják be rendszeren. Felszólította Kumanudit, hogy lehetőleg azonnal nevezze

meg, mikor, hol és kitől nem váltottak be állami bonokat?

Kumanudi a pénzügyminiszter felszólítására azt válaszolta, hogy nincs módjában valamennyi rendelkezésére álló adatot azonnal felsorolni — erre majd a nemzetgyűlés legközelebbi ülésén sort kerít — de egy esetet már most is felemlíthet: a zagrebi Metall cég bonjait nem váltották be.

A pénzügyminiszter kijelentette, hogy a Metall-cég bonjainak ügyéről a nemzetgyűlés legközelebbi ülésén részletes felvilágosítást fog adni.

A következő felszólaló Reisner demokrata, a tisztviselő kérdéssel és a nyugdíjasok ügyével foglalkozott, majd a vita folytatását hétfőre halasztották.

A felelőtlen elemek alkonya

Feloszlott az Orjuna tiz vidéki szervezete

Noviszadról jelentik: A nacionalista szervezkedés munkája, amely két évvel ezelőtt széles keretben és nagy lelkesedéssel indult meg a vajdasági városokban is, az utóbbi időben feltűnő lanyhulást mutat. A visszaesésnek, amely a nacionalista mozgalomban mincjobban szembe-tűnővé válik, legfőképpen az az oka, hogy az állami szervezet folytonos konszolidálásával párhuzamosan terét veszti a felelőtlen elemek rendcsináló — és a múltban gyakran súlyos atrocitásokra vezető — tevékenysége.

A nacionalista egyesületek tagjai maguk is érzik, hogy idejét múlta az állami szervezet ellenőrzésére irányuló működésük és ez a magyarázata annak, hogy a feltűnően megcsappant a nacionalisták táborában is az érdeklődés szervezeteik iránt. A noviszadi Orjunához egyre riasztóbb hírek érkeznek a vidéki szervezetek bomlásáról. A vidéki

nacionalisták, amióta a rendőrség is beleszól munkájukba és igen szűkre fogta tevékenységi körüket, nem hajlandók tagdíjat fizetni, nem teljesítik a központ parancsait és minden tekintetben megtagadják az engedelmességet. Az Oriuna noviszadi vezetősége szombaton ülést tar-

tott, amelyen ezekkel az aggasztó jelenségekkel foglalkoztak és elhatározták, hogy a szubotivai, zsabljai, bresztováci, csurogi, kulpini, sajajlaki és szentai egyesületeket feloszlatják és minden községbe csak egy megfigyelő megbízottat neveznek ki.

A vajdasági kisbirtokosok földet követelnek a nemzetiségeknek is

A vajdasági kisbirtokosok szervezkedése a Nyiva ellen

A Nyiva ellen szervezkedő vajdasági kisbirtokosok mozgalomáról már korábban megemlékeztünk. A nagyrészt mandátum nélkül maradt volt radikálpárti képviselőjelöltek vezetésével megindult akció azóta már lényegesen előrehaladt, a szervezkedés is már befejezéshez közeledik. A szervezkedést — mint ismeretes — a »Nyiva« legutóbbi agrárreform-ankétja sietette a befejezéshez, mert a vajdasági kisbirtokosok az ankét lefolyása után még nagyobb ellenzéssel fordultak a főképp nagybirtokosokat tömörítő gazdasági egyesület ellen, amelyről már az ankét is az a vád hangzott el, hogy tisztán a nagybirtokosok érdekeit védelmezi.

A vajdasági kisbirtokosok szervezkedése már hetek óta teljes agitációval folyik és a szervezet tömöríteni fogja a vajdasági kisbirtokosokat. A szervezet céljáról és programjáról beavatott forrásból a következő felvilágosítást kaptuk:

A »Nyiva« ellenében alakuló új gazda-egyesület a kisbirtokosok érdekeit fogja képviselni nemzetiségre és fajra való különbség nélkül. A kisbirtokosok szervezete elsősorban radikális földbirtok-reformot követel és ennek érdekében felveszi a legélesebb harcot úgy Simonovics agrárminiszter agrárreform javaslatá, mint a vajdasági radikális képviselők által kidolgozott agrártervezet ellen. A kisbirtokosok alakuló szervezete minden tervzetnél lényegesen radikálisabb földreformot sürget, a nagybirtokosok érdekeinek háttérbe szorításával. Elsősorban az eddigi

agrárreform javaslatoknál alacsonyabb maximumot kíván megállapítani és a földosztást a legszélesebb alapon akarja megvalósítani.

Az új szervezet nemzetiségi különbség nélkül mindenkit földhöz akar juttatni, aki azt megkívéri. Információnk szerint a kisbirtokosok szervezete ezért a legélesebb harcot akarja felvenni az eddigi agrárreform-tervezeteknek azon rendelkezései ellen is, amelyek a nemzeti kisebbségeket kizárják a földosztásból. A szervezet ezért számít arra, hogy a földnélküliek is nemzetiségi különbség nélkül támogatni fogják munkájában, amely csak akkor fog a maga teljességében kialakulni, ha a szervezkedés befejezése után a kisbirtokosok is kidolgozzák agrárreform-tervezetüket, amelyet küldöttség útján szándékoznak az agrárminiszter elé juttatni.

Eddig szól az új szervezethez közel álló helyről szerzett információink. Hogy a kisbirtokosoknak mennyit fog sikerülni megvalósítani terveikből, az még teljesen bizonytalan. A magyarságot főképpen annak az ígéretnek a beváltása érdekli, amely a nemzetiségeknek földhöz juttatására vonatkozik.

Nem lehet azonban figyelmen kívül hagyni, hogy az egész szervezkedés élén nagyrészt politikai ambícióval bíró volt radikális képviselőjelöltek állnak, akik a nemzetiségek megnyerésére is nagy súlyt fektetnek. A radikálpártban egyébként nem látják szívesen az új szervezkedést, mert azt a vajdasági radikális képviselők ellen irányulóknak

és tartják és attól tartanak, hogy az akciónak a kisgazdák között népszerű jelszavai a nagybirtokhoz közelebb álló vajdasági radikális képviselők sok hívét fogja elhódítani.

Az akció meglehetősen izgalmat kelt a radikálisok körében. A szervezkedő kisbirtokosok azonban rámutatnak arra, hogy a vajdasági képviselőknek eddig nem sikerült semmi pozitív eredményt elérni az agrárreform kérdésében és ezért szükségesnek tartják, hogy végre erősebb küzdelmet vegyenek fel a kormány agrárpolitikája ellen.

Kommunistákat nyomoz a budapesti rendőrség

Öngyilkosságot kísérelt meg az egyik gyanúsított

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség nagyarányú kommunista szervezkedés ügyében nyomoz napok óta. A kommunista szervezkedést állítólag Moszkvából irányítják. Kun Béla és Pogány József egy magyar orvostanhallgatót bizott meg azzal, hogy Németországban, Ausztriában és Magyarországon szervezeteket teremtsen. Az orvostanhallgató, aki e célra sok pénzt kapott, Eger környékén beállt egy földműveshez béresnek és ott a földmunkások és kubikusok között izgatott. Működését kiterjesztette Sátoraljaújhely, Kaposvár, Sopron és más vidéki városok környékére is.

Az orvostanhallgatót a rendőrség elfogta s ez alkalommal nagyon kompromittáló iratokat találtak nála. A medikus öngyilkosságot kísérelt meg a cellájában, ahova az ebédjével valahogyan kést csempészték be, de csak könnyebb sebet ejtett magán. Felszállították Pestre, itt is öngyilkosságot kísérelt meg, de szintén sikertelenül. Ezidőszent a rendőrorvos kezelése alatt áll.

A nyomozás megállapította, hogy inkább földmunkásokat igyekeztek megnyerni céljaiknak, azért, hogy a nyáron aratásútrájukat rendezzen. A tulzók ébredők támogatásának megnyerésére a Duna-Tisza közén pog-

A gonosz ember

(Regény-téma)

Írta: Stella Adorján

Kicsikórában egy szeles októberi délután tűzzel játszott a szénapiadison. Gyufákat gyújtogatott, saját bevallása szerint azért, hogy a padláson tanyázó fázékony galambfiókat megmucigáltse. A tűz belekapott a szénába és a csűr épülete lángba borult. Percek alatt a szárnyaira kapta a fergeteg a tüznyelvéket és keresztülhordozta a falon. Ezen a délután harminc szegény ember lett hajléktalanná. A gyermeket gyűlölettel emlegették a rosszragu kuckókban. Ha a tiszteletes ur védelmébe nem veszi, talán meg is gyilkolják. Átokkal illették így is. Ha az uccára ment, gyerektársai követ dobáltak meg. Senki se akart vele játszani. Egyedül kódorgott a réteken. Ha asszonyok jöttek vele szembe, szitok hagyta el az ajkaiat.

— Gonosz gyermek. Szerencsédenné tett egy falut.

Az iskolában csak gonosz Mihálynak hívták a többi gyermekek. Még a tanító ur is néha. Mindenki szidta, mindenki csufolta. Elvadították. Egyszer az egyik nebuló minden ok nélkül pofonverte. Ő követ ragadott fel és betörte a támadó fejét. Rárohantak valamennyien és véresre verték. A tanítótól is kapott két pácáütést. A bevott fejű gyermek apja, az iskolászék ünlőke volt. Mihályt otthon cináspálgatták. Aztán összeült az iskolatanács és kicapták az iskolából. A betört fejű fiu ekkor már vigan kacarászott a tavaszi gyepen, ő pedig az ágyat nyonta a véresen sárgó sebeivel.

— Ilyen szegényt hozták a fejemre! — dühöngött az apja. Miért is nem

döglöttél meg két napos korodban.

Az anyja csak csipogott az ágya mellett és azon rimázkodott, hogy miért is verte őt meg az ég ilyen gonosz magzattal.

Magánuton csak elvégezte a fiu az elemít és a gimnáziumot. Rosz, vad hire mindenhova elkísérte, nem voltak barátai és nem voltak lányismerősei. Kamaszkorában végigsétált az uccán egyik unokahúgával. Ekkor már a kisvárosban tanult. A lánykát másnap kicsefolták osztálytársnői.

— Hogy tudsz ilyen gonosz fiuval végigmenni az emberek előtt.

A bakfis hallgatott. Szégyelte bevallani, hogy unokatestvére. Mihály egyre jobban elidegenedett az emberektől. A gyűlölet amivel illették akaratos, kemény vonalakat rajzolt a szája szélére. Zord, mogorva emberré cserepedett fel Huszonhárom éves korában orvos lett. Kitiintetéssel vizsgázott. A tanárai utálták, de elismerték, hogy minden idejét tanulással tölti. Kórházi gyakorlata alatt a sebészeti osztályon megismerkedett egy sérült leánnyal. Csinos, molett szőke nő volt. Valaki otthagya és ezért öngyilkos lett. Három héten belül gyógyuló golyót küldött a kövérkes felsőkarjába. Az ilyen molett szőkeségek nem szoktak a halálba kíváncsogni, de ez kivétel volt, igaz csak kacérkodott a halállal. Ő maga mondta el családútsáit Mihálynak. Az első nő volt, aki könnyen beszélt vele. Egy hónap múlva megesküdtek. A lány két koffer ruhásműt és egy még kövérebb mamát vitt magával a házasságba.

De azért szépen éltek. A férfi vagy a laboratóriumban élt, vagy a betegelnél. Egyre kísérletezett. A vérbajt akarta megölni. Titokban dolgozott. A felesége egyszer nagyhangon elmondta

társaságban.

— Az uram az emberiség boldogságáért dolgozik.

Mindenki nevetett.

— Az a gonosz ember? — kiáltották egymásnak a csodálkozó tekintetek.

A férfi egyre több időt töltött a laboratóriumban, az asszony teluletes fiatalemberekkel mulatott. Késő este jött haza, fáradtan és idegesen.

— Ugyan hagyj békét — mondta az urának, ha vágyódó pillantással nézett rá.

Mihály most már csak a munkának élt, az asszony a szórakozásnak. Hetenként váltogatta az údválóit.

— Ugy kell annak a gonosz embernek — mondták az ismerősök — ki tudja hogy bánik azzal a szegény asszonnyal. Még csak ne is vigasztalódjon.

És önagysága, a szegény asszony, a közvélemény jóváhagyása mellett tovább szórakozott.

Egy rekkenő augusztusi délből a gonosz Mihály villamoson sietett haza ebédelni. Zsufolya volt a kocsi, az emberek összetapadva szorongtak az ülések között. Egyik keresztelő állomásnál sokan szálltak fel, még szorosabb lett a prés a kocsi belsejében. Mihály kis táskával a hóna alatt összehúzódott és udvariasan átengedte a jobb állóhelyeket a hölgyeknek. Egyszerre erősen oldalba ütötte az emberáradat és ő elvesztette az egyensúlyát. Majdnem ráesett a mellébe libegő idősebb nőre. A kezével egy ösztönszerű mozdulatot csinált a fogózsíj felé, de véletlenül a csengőzsínort kapta meg. A csengő idegesen berregett a kocsi elején és a vezető megindította a motort. Szemvillanások alatt lármá, jajveszkelés, káromkodás hangzott a pótkocsiról. Egy féllábu rokkant felakart szállni és a hir-

telen meginduló villamos halálra gázolta. Kiömlött vére pirosra festette a kerekeket. A kalauzok halátsápadtan álltak egymás mellett. Nyomban tisztázódott a helyzet. Mindenki látta, hogy egy utas rántotta meg a csengőt. A rendőrök csak parázs erőszakkal tudták kiszabadítani Mihályt a közönség brutális karjai közül. Letartóztatták.

A törvényszék az enyhítő körülmények figyelembevételével nyolc hónap fogházra ítélte. Gondatlanságból okozott emberölésnek minősítették a tettet, amit mindenki gyilkosságnak nevezett.

— Hallatlan! Egy ilyen megrögzött gonosztevőt nem ítélnék halálra!

A börtönbe alig érkezett hozzá hír. A felesége egyszer se látogatta meg. Véletlenül tudta meg, hogy az asszony mással él és a laboratóriumát elrekkválták egy üresfejű kartársá részére. Mikor nyolc hónap múlva kiengedték, nem tudta, hogy hova menjen. Mégis haza ment, a feleségéhez, valami oda vonzotta ahhoz az asszonyhoz, aki nyugtalan éjszakáin szaz és száz alakban keringett piccse körül. Nem is csodálkozott, amikor a hitves ajtót mutatott neki. Csendesesen megindult a küszöb felé. A szőke asszony még utána sziszegte:

— Nem képezed, hogy szóba állók egy gyilkossal....

Erre elfogta a düh. Rárohant, letépette, fojtogatta. Aléltan vették ki a kezét közül. Némán követte a rendőrt. Még hallotta, hogy a hazmester hangosan meséli:

— Ilyen gonosz embert még nem is láttam. Most szabadult ki a tömlőből, mert megölt egy embert és máris gyilkolni akar. El akarta pusztítani azt a szegény, jó asszonyt....

romot akarták rendezni. A főkapitányságon erélyesen folyik a nyomozás és előreláthatóan a jövő hét közepén már tiszta képet nyerhet majd a kommunista-ügyről.

Nyomozás a vidéken

Budapestről jelentik: A vidéki nyomozás megállapította, hogy a kommunista szervezkedés élén Pogonyi Antal egri újságíró állott. Pogonyi felesége, Csics Krisztina a kommun alatt nagy szerepet játszott Egerben, a diktatura bukása után Oroszországba menekült és most Kun Béla mellett mint titkárnő működik. Pogonyiné nemrég értesítette férjét, hogy haza készül Oroszországból. Ezt a levelet a rendőrség lefoglalta. Pogonyi a háború alatt Oroszországban, Tomszkban volt hadifogoly és ezért a rendőrség azt hiszi, hogy ő is híve a bolsevizmusnak. A szervezkedésnek állítólag Miskolc, Sátoraljaujhely, Eger és Hidasnémeti volt a központja, de az agitáció a Duna-Tisza közére is kiterjedt. A nyomozást Kecskemét környékén is folytatják, ahol eddig nyolc embert letartóztattak. A rendőrség közlése szerint a szervezetenek az volt a célja, hogy március közepére általános sztrájkot szervezzen Magyarországon és az ezáltal keletkezett zavarban Kun Béla is megjelent volna, hogy a kommunista forradalmat végrehajtsa.

A Népszövetség

márciusban véglegesen rendezni a magyar kölcsönt

Genfből jelentik: A Népszövetség március 10-ikére tűzte ki legközelebbi ülészakának első tárgyalását. A meghívásokat már szétküldték a munkarenddel együtt, amely a következő tárgysorozatot tartalmazza: a Magyarországnak nyújtandó nemzetközi pénzügyi támogatás végleges rendezése, a Saar-bizottság tagjainak megválasztása, a Memel-kérdés, a német-lengyel letelepedési ügy, a danzingi hadianyagraktár készleteinek felosztása, a cseh-lengyel határkérdés, kapcsolatban a Javorina-kérdéssel.

Megszüntetik a török kalifátust

A kalifa el fogja hagyni Törökországot

Angorából jelentik: A török parlament nemrégiben alkotta meg új választójogi törvényét, amely szerint a kalifa családjának bármely tagja nem szavazhat és nem választható. A kalifai tisztelet most tudvalevőleg Abdul Medsid tölti be, a volt trónörökös, aki a konstantinápolyi Dolma-Bagcse-palotában székel.

A költségvetés most folyó vitájában Vaszif bej képviselő szövegezte, hogy az iszlám vallási feje, a kalifa udvartartásának költségeire havonta huszonhatezer török fontot kap. Ezzel kapcsolatban Vaszif bej azt indítványozta, hogy szüntessék meg a kalifátust. A török nemzetgyűlés uralkodó pártja, a néppárt általános helyesléssel fogadta Vaszif bej indítványát. Komoly helyről azt az információt nyertük, hogy az indítvány legközelebb simán keresztül is fog menni. Ebben az esetben a kalifa egész családjával együtt el fogja hagyni az országot.

Áprilisban akarja megtartani a kormány a tartományi választásokat

Néhány napon belül várható a választások kiírása

Beogradból jelentik: A tartományi választások ügye, amelyeknek kiírásáról már nagyon sokszor szó esett, újból aktuálissá válik. Munkatársunk jól informált helyen arról értesült, hogy a belügyminiszter újból komolyan foglalkozik a tartományi választások kiírásának kérdésével. A tervek szerint a választásokat április havában tartandák meg az egész országban.

Eddig az volt a legfőbb akadály a tartományi választások kiírásának, hogy az ország nagy részében, különösen Horvát-Szlavonországban és Szlovéniában a tartományi beosztás csak papíron volt meg, de a gyakorlatban politikai okokból nem vitték keresztül. Minthogy azonban az utóbbi

hónapokban, különösen az ellenzéki blokk megalakítására irányuló tárgyalások megkezdése óta, minden kilátás megszűnt arra, hogy a radikálpárt a föderalista pártokkal megegyezésre jusson. A kormány mégis keresztülvitte itt is a tartományi beosztásokat és kinevezte a tartományi főispánokat is.

A választások előkészítése, különösen a jelölések megejtése és a választói névjegyzékek kiállításának és kijavítása megkezdésére hosszú időt, több mint 30 napot vesz igénybe. Eppen ezért a belügyminiszterium, ha valóban le akarja folytatni áprilisban a választásokat, akkor a választások kiírásának már a legközelebbi napokban meg kell történni.

A Radics-párt vasárnap dönt parlamenti magatartásáról

Markovics Lázár zagrebi missziója meghiúsult

Beogradból jelentik: Politikai körökben időnként visszatér az a hír, hogy Radics pártívei bevonulnak a parlamentbe, megbuktatják a kormányt és új helyzetet teremtenek a belpolitikában. Tegnap a parlamenti folyosókon ismét mint pozitívumról beszéltek arról, hogy harminc Radics-párti képviselő Beogradba tart már a jövő hét elején és kész Pasic kormányát megbuktatni. A hírt jól informált politikai körökben ezúttal már óvatosabban fogadták és nem is talált minden vonalon hitelt. Annyi bizonyos, hogy a helyzet megérte arra, hogy a horvát köztársasági parasztpárti képviselők bevonuljanak a szkupstinba és nem lehetetlen, hogy ők maguk is alkalmasnak látják erre az időpontot.

A Radics-párt vasárnap zagrebi konferenciáján dönt el valószínűleg, hogy bevonulnak-e, vagy sem a parlamentbe a párt képviselői? A konferencián a pártnak nyilatkoznia kell az ellenzéki pártokkal való viszonyáról; beavatott helyen úgy tud-

ni, hogy a párt — Radics instrukciói alapján — nem fogja elutasítani azt a gondolatot, hogy az ellenzéki pártok hívására, taktikai okokból teljes csatasorba álljon Beogradban.

A radikális-párt nem számít arra, hogy Radics hívei már a jövő héten, vagy a legközelebbi hetekben bevonulnának a parlamentbe, de ha ez néhány héten belül mégis bekövetkezne, akkor is kérdéses marad, hogy a többség mikor fogja veri-
kedni mandátumaikat? A kormány-párt igyekszik minden eszközzel megakadályozni, hogy a horvát köztársasági parasztpárt képviselő tagjainak bevonulásával megerősödjék a parlamenti ellenzék és Markovics Lázár zagrebi utazását is a kormány ilyen törekvéseivel hozza kapcsolatba. A volt igazságügyminiszter missziója azonban meghiúsultnak tekinthető, mert — hír szerint — nem sikerült érintkezésbe lépnie a Radics-párt zagrebi vezetőivel.

Ludendorff vallomása a Hitler-pörben

„Kahr és Lossow is lázadó”

Münchenből jelentik: Nagy érdeklődéssel várták a Hitler-pör fővadásztársának Ludendorff nyugalmozott tábornagynak vallomását, aki már előzőleg kijelentette, hogy beszéde vádbeszéd lesz Kahr és Lossow ellen. Ludendorff vallomásában, amelyet a péntek esti tárgyaláson tett meg — valóban éles szavakkal bélyegezte meg a volt főállambiztos és Lossow tábornok elárását. Kijelentette, hogy Lossow tábornokot és Kahr-t mindig lázadónak és alkotmányellenesnek tekintette. Részletesen elmondta ezután, hogy mikor a bajor védőrséget feleskették a bajor államra, elhatározta, hogy csatlakozik Hitler vállalkozásához, amely szerinte szükséges volt azért, mert a német népet tönkretette a demokrácia, amelynek további uralmát meg kell dönteni a német nacionalistáknak. A hírhedt tábornagy beszédét a következő önvallomással fejezte be:

— Megöregedtem a háború folyamán viselt rettenetes terhek alatt és azok alatt a lelki megrázkódtatások alatt, amelyeket át kellett élnem a saját népemmel való küzdelem során. Az, amit Hitler a zárt

tárgyaláson pompás beszédében mondott, én rém is áll: látom népünk, országunk, császári és királyi házuk süllyedését. A Wittelsbach fejedelmi család szerint a menekvés nem kardélen fordul. A marxisták eszmevilága dolgában nem foroghat föl semmi kétség. A háború előtt elvben ellene nyilatkoztak annak, hogy a népet fölfegyverezzük. A háború alatt elhangzott egy német szocialistának az a kijelentése, hogy a német győzelem a párt érdekei ellen van. Azután jött a történelmi sztrájk és október 20-án az a rettenetes jelszó, amely éremem mellyel megrendítet, hogy Németország örökre vonja be a lobogóját! Az ilyen gondolatvilág sohasem adhatja nekünk vissza szabadságunkat.

A szombati tárgyaláson megcsapant érdeklődés mellett Rohr nyugalmazott alezredesét hallgatta ki a bíróság. Rohr vallomását, akár csak Hitler, vagy Ludendorff; nyugodtan és kissé túlnőrzetes hangon mondotta el. Kijelentette, hogy nem érti, miért ültették a vádlottak padjára, amikor csak olyan cselekedetet követett el, amely magától értetődő. Elmondotta, hogy mint izzig-

vérig bajor monarchista csatlakozott Hitler mozgalmához, amelyet ma is, nemzeti szempontból — helyesnek és célszerűnek talál. Kurt Eisner meggyilkolásának annak idején nagyon örült, mert azt remélte, hogy a szocialista vezér halálával megbukik a zsidó-szocializmus. Vallomása végén nagyon eltelően nyilatkozott volt tisztársairól, akik — mint mondotta — csak a pénzt tekintik és nem törődnek a nemzeti eszmével.

A bolgár rekviziós tartozások

Százötven millió léva készpénzt fizetett Bulgária az SHS. királyságnak

Beogradból jelentik: Bulgáriától rekviziós tartozások fejében 150 millió léva készpénz és ugyanannyi értékű áru jár az országnak. A készpénztartozást már kiegyenlítette Bulgária, de a pénzügyminiszter még nem döntött arra nézve, hogy a pénzt már most eszsa-e fel a háborus retorziók által károsultak között, vagy pedig egyelőre más célra fordítsa-e.

A természetesen tartozásból 75 millió értékű élelmiszerben és ugyanannyit szénben köteles kiegyenlíteni Bulgária. Élelmiszerből 30 millió léva értékű búzát és 45 millió értékű kukoricát tartozik Bulgáriára szállítani az S. H. S. királyságnak. A bolgár kormány már rendelkezésre is bocsátotta a kormány-nak a búzát és a kukoricát és a szállítmány Várnában és Burgasban berakásra vár. Időközben azonban egy idegen kereskedelmi cég ajánlatot tett a kormánynak a buza megvásárlására. A kormány még ebben a kérdésben sem döntött és ezért az áru elszállítása halasztást szenved.

Két napig Rassay Károly volt a legösszegebb magyar igazságügyminiszterjelölt

A magyar politikában furcsa szelek fúdogálnak. A liberális ellenzék két vezére, Rassay Károly és Ugron Gábor, valamint a kormány elnöke között néhány nap óta megbeszélések folynak, amelyekre nézve a beavatottak messzemenő következtetéseket vonnak le. Lehet, hogy mire ezek a sorok napvilágot látnak, már be van töltve a magyar igazságügyminiszter árván maradt széke, az is bizonyos, hogy az új igazságügyminiszter nem Rassay Károly, de kétségtelen, hogy az utóbbi hét két napján Rassay volt a legközelebb az igazságügyminiszteri székhöz.

Ez az állítás legfeljebb azokat lepi meg, akik nincsenek beavatva a politika kulisszatájkába. A befentések, akik közelről figyelik az eseményeket, jól tudják, hogy Rassay igazságügyminisztersége egyáltalán nem utópia, hanem a közel jövő várható eseménye.

Rassaynak már sok baja volt az igazságügyi tárcával. Igazságügyi államtitkár korában Bárczy volt a minisztere s Bárczy távozásával az ő kinevezését várták. Ez akkor nem következett be és rossz nyelvek szerint ez nagyban hozzájárult ahhoz, hogy Rassay egyszerűen ellenzéké lett a keresztény kurzusnak. Rövidesen a szélső balon foglalt helyet, de újabban Ugronnal együtt ismét Bethlen felé orientálódott. Szakitott Ruperttel, a Világgal és elbarátaival s megalapította az Esti Kurirt. Mindenki csodálkozott azon, hogy Bethlen Rassaynak lapengedélyt adott, csak azok nem csodálkoztak, akik jól ismerték Bethlent. Ingyen nem adta a lapengedélyt. Amióta az Esti Kurir megjelenik, Rassay egyre csendesebb a Házban, nem szól közbe a minisztereknek és nincs egy véleményen a szélsőbalon. A múlt héten ezt az újszerű szereplését azzal

tetozte be, hogy nyiltan a kormány-nyai szavazott.

— Nem tartom helyesnek a mindenaron való ellenzékieskedést — indokolta meg ekkor ezt a lépését.

Es azóta ő is. Ugron is, mint a Heinrichékkal egyivásu kormány-támogató szerepel. Rövid idő kérdése, hogy az okos Bethlen velük kiegészíti a kabinetjét. Rassaynak az igazságügyi, Ugronnak a belügyi tárcát juttatva. A liberalizmus szempontjából természetesen mindkét fér-fiu miniszteri megbízatása nagy haladást jelentene, de egyben aggályokat is kelthetne. Budapesti komoly ellenzék körökben már most felmerül az az ellenvetés, hogy vajjon megbízható-e annak a Rassaynak a liberalizmusa, aki Bethlen-Nagyatádiékkal hajlandó együtt menni.

CIRKUSZ

***

„Isten vele Mihály!”

Soha Budapesten két nap alatt szólásmód olyan karriert nem csinált, mint Gyórfy órnagy-hadbíró ismert bucsuja, amint elkészönt a tanuló Francia Kis Mihálytól:

— Isten vele Mihály!

Néha az ucca felkap egy-egy szót és azt nyövi.

— »Mindent megfontoltam, mindent meggondoltam« — mondta a háboru derekán a viccesek. Mert az akkor egy vice volt. Aztán a forradalomkor Linder új viccet teremtett:

— »Nem akarok többé katonát látni!« Ezt koptaták uton-utófélen. Ilyeneket mondta:

— Nem akarok többé tormásvirslit látni!

— Nem akarok többé memfiszt látni! Kis gyerekek mondták egymásnak az uccán:

— Nem akarok többé üveggolyót látni.

Aztán jött a béke és a szólásmódot rendszeren a szindarabból kölcsönözték. A vónósnégyes című kabarétréfa idején mindenre azt mondták:

— Jobb mint a vonó.

A három grácia sikere után:

— Az én szemem mint a sas!

Jött a Vörös malom és mindent elfelejtett. Azt mondták az emberek, mint az ördögfiókák:

— Aljas lett! Hihihih!

Vagy pedig:

— Hazudott! Hihihih!

Szóval attól tették függővé a ctitumot, hogy az illető hölgy mit követett el.

Csakhamar jött a Mézeskalácsból a híres szólásmód:

— Szív küldi szívnek szívesen....

Két hónapig ezzel küldött virágot a szeladon ifju kedvesének, ezzel adták át a zserbót a háziasszonynak és dr. Szubotica barátom ezzel küldte el a narancsajándékát Szuboticáról. Néha ugyan csak a jelmondat volt a csomagban, a narancs hiányzott, de hát az érzelmi világ a fontos. De már az idézést is ezzel kézbesítették a detektívek.

— A főkapitány küldi. szív küldi szívnek....

A bombacsomagra is azt írta Marosi. Szív küldi szívnek....

De elmúlt a Mézeskalács-láz és most hirtelen megszületett az új szólásmód. E sorok írója leírta egy napilapban az első Isten vele viccet (Gyalay Mihályt Zalaegerszegré vitték. A főkapitány így bucsuzott tőle: Isten vele Mihály!) — és ezt a viccet száz követte. Ha valakit véletlenül Mihálynak hívnak, annak vége. Naponta százszor hallja, hogy:

— Isten vele Mihály!

De már nem is ragaszkodnak a Mihályhoz. Mióta ebből az ügyből husz vezércikk, harminc párbaj és negyven sajtóper lett, már variálják. Patacsinak valaki azt mondta a parlamentben:

— Isten vele Dénes! — és harsogó kacagást ért el vele.

Bethlennek folyton mondogatják: — Isten vele miniszterelnök ur! De ő nem hagyja magát elküldeni. Viszont örül, hogy nem Károlyi Mihálynak hívják. Akkor kellene csak sokat hallgatnia ezt a jelszót.

(s. a.)

A belga kormányválság

Vandervelde miniszterelnöksége előtérben

Brüsszelből jelentik: A belga politikai körök biztosra veszik, hogy Vandervelde alakítja meg az új belga kormányt, miután a katolikus flamandok vezetői nem hajlandók kabinet alakításra. Az a hír, hogy Vandervelde, ha a szocialista párt vezetősége felhatalmazást ad neki, a flamandok részvételével fogja átvenni az új kormányt, amelyben a miniszterelnökség mellett a külügyminiszterséget is átvénné. A pénzügyminiszterium vezetésére előreláthatólag Koudalb bárót hívják meg, aki egyike Belgium legtekintélyesebb pénzügyi szakembereinek.

A belga király szombaton kihallgatáson fogadta Vanderveldet aki kifejtette a király előtt a szocialisták álláspontját.

Márciusban beváltják a huszszázalékos bonokat

Elsősorban a szegénysorsuakat fizetik ki

Noviszadról jelentik: A pénzügyminisztérium leiratban értesítette a noviszadi kerületi pénzügyigazgatóságot, hogy március hónapban sor kerül a husz százalékos bonok beváltására és ezért a pénzügyigazgatóság tegye meg a szükséges előkészületeket, hogy a kifizetések zavartalanul megtörténhessenek.

A husz százalékos bonok beváltására husz millió dinárt irányoztak elő a költségvetésben és ez az összeg a pénzügyminisztérium véleménye szerint teljes fedezetet nyújt.

A pénzügyigazgatóság úgy tervezi, hogy előbb a szegénysorsuak bonjait váltják be, vagyis azok kerülnek legelőször sorra, akik nem fizetnek száz dinárnál több egyenes adót. A szegényebb sorsuak kifizetése után a községek, iskolák és hitközségek bonjait váltják be és a vagyonosabb bontulajdonosok csak ezután kerülnek sorra.

Véres verekedés a francia kamarában

Egy royalista képviselő idézte elő a botrányt

Párisból jelentik: A francia kamara pénteken délután kezdte meg a vitát a kormány belpolitikájáról.

Mandel képviselőnek — Clemenceau volt mindenható titkárnak — beszéde alatt egyik royalista képviselő súlyosan megsértette Painlevé volt miniszterelnököt, a radikális párt vezérét.

Painlevé és tiz-tizenkét hiva a sértegető képviselő felé rohant, de a jobboldali képviselők elállták utjukat. Erre néhány lépésnyire Poincaré miniszterelnöktől formális verekedés keletkezett a teremben, egyik képviselő arcát előntette a vér.

Az elnök felfüggesztette az ülést, de a verekedés tovább folyt a szünetben is. Félórai szünet után, este fél nyolc órakor folytathatták csak a belpolitikai vitát.

HIREK

***

— A gyakovói püspök Somborban. Somborból jelentik: Szombaton délelőtt Somborba érkezett Axamovics Antun gyakovói püspök. Az egyházfő, aki magánügyben tartózkodott Somborban, Bosnyak Antun bunyevác-sokácpárti képviselőnél szállt meg, aki a város és a megye reprezentánsainak részvételével ebédet rendezett tiszteletére. A püspök az esti vonattal tovább utazott Osijekre.

— Új főkapitányhelyettes Szubotican. Beogradból jelentik: A belügyminiszter Cnjatics Radmilo dr. noviszadi főkapitányhelyettes a szubotica rendőrséghez helyezte át ugyanilyen minőségben. Noviszadi helyettes főkapitány Radulovics Dusan mostani becskerek rendőrkapitány lett. Helyébe Becskerekre Szavics Nikola csendőr századost nevezték ki főkapitányhelyettesnek.

— Ujból megjelenik a »Tribuna«. Beogradból jelentik: A Tribuna című beogradi estilap, amelynek megszűnését néhány nappal ezelőtt jelentették, egyheti szünetelés után szombaton este ujból megjelent.

— Senta város felemeli a városi illetekeket. Sentaról jelentik: Senta város tanácsa legutóbbi közgyűlésén felemelte a városi illetekeket, a vágási és husszemle díjakat, a kövezetvámot, a vásári és piaci helypénzt és a városi birtokváltozási illetekeket az eddigi két százalékról háromra emelte.

— Változások a jegyzői karban. Beogradból jelentik: A belügyminiszter az üresedésben volt novifutaki jegyzői állásra Csicsulics Jovant nevezte ki. Bácsmonostorra Lambrics Jovant Novapalánkáról helyezték át. Marjanovics Szvetozár bregi jegyzőt pedig Novipalánkára helyezték át. Bregre Futurov Miladin volt bácsi jegyző került.

— A Balaton mellett elakadtak a vonatok a hóban. Budapestről jelentik: A hófúvás miatt pénteken este beszüntették a tapolcai vonalon a forgalmat, mert több vonat elakadt a nyílt pályán.

A vajdasági Nyugdíjas-Szövetség közgyűlése. A vajdasági Nyugdíjas-Szövetség március 23-án, vasárnap délután két órakor közgyűlést tart, amelyre úgy a helyi tagokat, mint a vidéki csoportok képviselőit is meghívja a vezetőség. A tárgyszorozaton a szövetség eddigi elnökségének lemondása következtében új vezetőség választása, valamint egyéb fontos ügyek szerepelnek.

— Moholra helyezték át a verekedő adaj rendőrzetét. Szentáról jelentik: Popov Ljutka adaj rendőrzetét Moholra helyezték át. Popov ellen számos feljelentés érkezett illetés hatóságaihoz azzal a panaszszal, hogy Popov ártatlan embereket a legbrutálisabban bántalmazott. A megindult vizsgálat során a vádak igaznak bizonyultak és Popovot most büntetésből Moholra helyezték át a jó moholjak élénk örömeire.

— Noviszadi optások. Noviszadról jelentik: A noviszadi városi főjegyzői hivatalhoz újabban a következő noviszadi optáltak kérvénye érkezett vissza. Állampolgárságot kaptak: Vermes Henrik kereskedő, Frigyesi Béla hivatalnok, Zsoldos Ödön hivatalnok, Hubai Emánuel gyógyszerész. Burgmayer Rudolfné hivatalnoknő opciós kérvényét elutasították.

— Magyarországon egy telefonbeszélgetés — ezer korona. Budapestről jelentik: Ma lépett életbe a telefontól a számláló rendszer. Ezentul 54.000 korona Magyarországon a telefon havi előfizetési alapdíja és az előfizető kötelezettséget vállal havonta legalább ötven beszélgetésre. Egy beszélgetés ára ezer korona. Az új díj szabás hatása alatt szombaton a felére csappant a telefonbeszélgetések száma.

Ujból megjelenik a »Jogélet«. 1921-ben megindult a »Jogélet« című lap, amely azt a célt volt hivatva szolgálni, hogy az érvényben levő rendeleteket és törvényeket magyar nyelven adja a jogkereső közönség és az ügyvédek rendelkezésére. A »Jogélet« szerkesztői annak idején le nem küzdött akadályokba ütköztek, mert — különösen akkor még — nem állott rendelkezésre mindkét nyelvet bíró szakképzett jogász fordító, aki a jogforrásokat a nehezebb szerb jogász nyelvből a még nehezebb szerb jogász nyelvből kellő szabadsággal lefordítani tudta, úgy hogy a lap akkor szerkesztője segítő-társak nélkül nem tudott a fordítás nehez munkájával megküzdeni. Kénytelenek voltak tehát a lap megjelenését annak idején beszüntetni. A lap rövid élettartama alatt, a megszünése után pedig még inkább arról győződünk meg, hogy ez a szaklap nemcsak azoknak nélkülözhetetlen, akik az államnyelvet nem, vagy nemkedőképpen bírják, hanem azoknak is, akik az államnyelvet beszélnek, mert nincs olyan törvény és rendeletgyűjtemény, ahol a szükséges tudnivalók összegyűjtve lennének. A jogszolgáltatás és a jogbiztonság érdekében szükségessége merült fel annak, hogy a »Jogélet« ujból megjelenjék. Hogy ezáltal szakavatott jogászok szabatos fordításban rendszeres törvény és rendeletgyűjtemény lásson napvilágot és hogy a vajdasági bíróságok és a noviszadi tőzsdebíróság joggyakorlata hozzáférhetővé váljon. Ezen felül megjelennek a lapba a közérdekű jogi és gazdasági kérdésekről objektív cikkek. A lap felelős szerkesztője dr. Kalmár Elemér szubotica ügyvéd, munkatársai dr. György Imre ügyvéd, dr. Nepokoj Rudolf járásbíró és dr. Lusztig Zoltán ügyvéd. Előfizetési ára 240 dinár. Akik a lap iránt érdeklődnek sziveskedjenek előfizetési szándékukat a Minerva-nyomda r.-t. Szubotica, tudatni.

A Subotica Iparosok Betegsegélyző Egyesülete. Szubotica város legfiatalabb emberbaráti egyesülete, az »Önálló Iparosok Betegsegélyző Egyesülete« leküzdötte az alakulás nehézségeit és megkezdte emberbaráti működését. Az egyesület négy havi működése alatt a tagjait 12645 dinár erejéig részesítette gyógyszer, gyógyászati segédeszközök, kórházi ápolási segélyben. Temetkezési segély címén 8000 dinárt fizetett ki. Az egyesületi tagsági díj napi egy dinár, amit minden önálló iparos megterhelés nélkül fizethet.

A sztarakanizsai zeneegyesület hangversenye. A sztarakanizsai zeneegyesület március 3-án a Gazdakör színháztermében hangversenyt rendez. A hangversenyen Gritner Ilonka és Klassik Lehel vendégszereznek. A zenekart Werner Mihály karnagy vezényli.

— Meglopta lakótársát. Noviszadról jelentik: Bédics Gyura noviszadi munkás pénteken ellopta a vele egy lakásban lakó Majoros Szilveszter ruháit és megszökött. A lopott holmival éjjel át akart menni a vasúti hidon, az ór azonban gyanusnak találta és letartóztatta. A nyomozás megindult.

— Eljegyzés. Molnár Megyeri Etuska Subotica és Petkovics József Szeged, jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.) Vida Erzsébet és Berényi Sándor Čantavir, jegyesek. (Minden kijön értesítés helyett.)

— Hét darab perzsaszőnyeg története. Muhamed Emír perzsaszőnyeg kereskedő feljelentést tett a szubotica rendőrségen Nikolics Dragutin ügynök ellen, akinek még hónapokkal ezelőtt átadott eladás végett hét darab perzsaszőnyeg, Nikolics azonban sem a szőnyezék vételárával nem számolt el, sem a szőnyegeket vissza nem adta. A rendőrség megindította a nyomozást és pénteken letartóztatta Nikolicsot, akinek lakásán három darab szőnyeget megtaláltak. Négy szőnyegét azonban már eladott. Nikolicsot szombaton átkísérték a szubotica ügyészség fogházába, ahol szombaton délután szabadonbocsátották, minthogy szökéséért nem kell tartani. Az eljárás folyik ellene.

A szubotical Városi kávéház gazdát cserélt. A Városi kávéházat jelenleg tulajdonosa, Csóvics és Kaupert szombaton eladták Tábort József szarajevói szállodásnak, aki a Városi kávéház vezetését már át is vette. Tábort tulajdonosa a szarajevói Marienhof nagyszállodának és kávéháznak.

— Országos vásár Nova-Kanizsán. Novikanizsáról jelentik: Az uton engedélyezett országos vásárt Nova-Kanizsán március 6-án, esütőtökön tartják meg. A vásárra mindenféle állat — ló, szarvasmarha, sertés — felhajtható.

— Tífuszjárvány Lezanicón. Novicsadról jelentik: Néhány nappal ezelőtt Lezanice szerémi községben tífuszjárvány ütött ki. Az egészségügyi hatóságok megtették a szükséges óvintézkedéseket a járvány elfojtására.

— Sikkesítésért elítéltek egy volt községi jegyzőt. Novicsadról jelentik: Kozmanov István volt goszodo-svetivani községi jegyző 1921-ben az agrárreform pénzeit kezelte. A pénz átadása alkalmával huszonháromezer dinárról nem tudott beszámolni. A novicsadi törvényszék a szombaton megtartott tárgyaláson hat hónapi fogsárra ítélte Kozmanovot.

A szuboticali Lloyd évi közgyűlése. A szuboticali Lloyd vasárnapi évi közgyűlése iránt a tagok körében élnék érdeklődés nyilvánul. A közgyűlésen kiegészítik a választmányt, igazgatót és háznagyot választanak.

— Székhámos kereskedelmi ügy. Nibelic Milutin német terménykereskedő néhány héttel ezelőtt megbízta Mihálylovcics Milutin szuboticali gabonaügynököt, hogy részére nagyobb mennyiségű zabot vásároljon. A megbízással egyidejűleg átadott Mihálylovcicsnak tizenegyezer dinárt előlegül. Mihálylovcics azonban többszöri felszólításra sem tett eleget megbízásának, mire Nikolics feljelentést tett ellene a szuboticali ügyészségen. Az ügyészség megindította Mihálylovcics ellen az eljárás és minthogy szökésétől lehet tartani, szombaton délelőtt letartóztatták.

A szuboticali Jogászegylet társasvacsorája. A szuboticali Jogászegylet szombaton, március 8-ikán este társasvacsorát rendez. Az egyesület titkára felkéri mindazokat, akik a vacsorán részt akarnak venni, hogy szándékukat jelentsék be a titkárnál.

— Előző brilliáns fülbevaló. Dohány Józsefné szuboticali Trumbiceva-uccai lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy hatvanezer dinár értékű brilliáns fülbevalója lakásáról nyomtalanul eltűnt. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Vlagimír orosz színtársulat Szubotica. A jövő hét végén érkezik Szubotica-ra a moszkvai állami színház volt drámai együttese, négy napos vendégszereplésre. A társulat, amelynek európai híre van jelenleg Beogradban játszik, ahonnan néhány napra még Novicsadra megy előadásokat tartani és csak onnan jön Szubotica-ra. Az előadások iránt mutatkozó nagy érdeklődés arra indította Szubotica város tanácsát, hogy saját kezelésében árusítsa szét a jegyeket és ezáltal a jegy eladása körül előforduló zavaroknak elejét vegye. Az előadásokra hétfőtől kezdve lehet jegyet váltani a polgármesteri hivatalban (I. em. 73. sz.) délelőtt 9—12-ig. A városi tanács az előadásokra a következő helységeket állapította meg: I. sor 71 dinár, II—III. sor 60 dinár, IV—VIII. sor 49 dinár, IX—XI. sor 38 dinár, oldalülés 38 dinár, Erkély I. sor 49 dinár, II. sor 38 dinár, III. sor 32 és fél dinár, Állóhely 11 dinár.

— Leégett borospince. Szentáról jelentik: Péntek reggel a Királyhalom közelében levő Hirschl-féle pincészet eddig ismeretlen okból kigyulladt. A tűz csak nagy későre tudták lokalizálni. A kár két millió dinár.

Bulgária tagadja a háborus készülődést

A Bolgár Távirati Ügynökség cáfolata

Szófiából jelentik: A Bolgár Távirati Ügynökség a következő kommunikét adta közzé:

Az után az athéni távirati jelentés után, amely szerint Bulgáriában kommunista forradalom tört ki, a kormány tagjait meggyilkolták és a király elmenekült, most Beograd részéről azt a hírt bocsátják világgá, hogy a dél-szerbiai határon 10.000 főnyi komitési bandák készülnek fegyveresen betörni jugoszláv területre és hogy a bolgár kormány ezt a tervet titokban támogatja. Ez a híresztelés, ép úgy, mint az athéni szenzációs jelentés, minden alapot nélkülöz. A bolgár közvé-

lemény mélyen fájjalja, hogy még mindig a régi szemmel nézik Bulgáriát, amelynek pedig egyetlen vágya, hogy zavartalan munkában fejlődjen, a békeszerződésből ráháruló kötelességeket teljesítse és a rend és béke tényezője legyen.

Ezzel a cáfoló nyilatkozattal szemben Beogradból azt jelentik, hogy a kormánynak pontos adatok jutottak a birtokába, amelyek szerint a bolgár kormánynak nem csak tudomása van a határon folyó fegyveres készülődésekről, hanem azokat a maga részéről töle telhetően minden erejével támogatja és előmozdítja.

A szombori Amateur Sport Egylet közgyűlése és társasvacsorája. Szomborból jelentik: Március 2-ikán, vasárnap délután 5 órakor tartja a Szombori Amateur Sport Egylet rendes évi közgyűlését a Szloboda szálló nagytermében. Este 8 órakor az egyesület a Szlobodában társasvacsorát rendez, amelyre az egyes szakosztályok vezetőinél és Erdős József intézőnél jelentkezni lehet.

— Meghívotti koldus. Puskovics Mihály hatvan éves szuboticali koldus szombaton reggel megfagyva találták a Halasi szőlők közt levő gúnyhójában. Holttestét a mentők a Bajai-úti temető hullaházába szállították.

— Pillangó főhadnagy. Szombaton este a Pillangó főhadnagyot adta elő a Városi Színházban Szabó Márton színtársulata. A kedves magyar operettet elismerésre méltó igyekezettel hozták színre a kisszámú közönség előtt, amely hálás tapsokkal jutalmazta egy a színészek, mint a zenekar buzgóságát. Szabó Marci, Sz. Farkas Teri és a többi szereplők nagyon jók voltak. Weininger a zenekart nagy hozzáértéssel vezette.

A szuboticali tart. tisztek, a tart. tisztek és harcosok egyesülete Beograd, albizottságának megalakulása végett ma, f. hó 2-án, délelőtt 10 órakor, a Bárány-szállóban gyűlést tartanak. Kéretnek az összes tartalékos tisztek arra, hogy ezen a rájuk néző fontos gyűlésen jelenjenek meg.

— Tizenegy cigány halála. Budapestről jelentik: Segesvár mellett Szászhalom határában kőbor cigányok egy gránátot találtak a rezét tűzön leaktarták olvasztani, amikor is a gránát fölrobbant. Tizenegy cigány meghalt, öten súlyosan megsebesültek, különben a karavánnak minden tagja megsérült.

— A bécsi szadista-pőr két vádlottját felmentették. Kadimetz Ida bűnpörének mai tárgyalásán, délután rövid időre ismét beengedték a nyilvánosságot. Miután bebecsátották a hallgatóságot, szólásra emelkedett az államügyész és bejelentette, hogy Chlumetzky Lipót báró és Romberg, a Burgszínház színművésze ellen elejté a vádat, mire a bíróság e két vádlottat fölmentette és Chlumetzky Lipót bárót, aki hétheti vizsgálati fogságot szenvedett, azonnal szabadlábra helyezte. Romberg az egyedüli vádlott, aki a vizsgálat alatt szabadlábon volt. Ezután ismét kizárták a nyilvánosságot és a tárgyalást zárt ajtók mögött folytatták tovább.

— Prónay ügyvédje provokálta a honvédelmi minisztert. Budapestről jelentik: Darvai János dr., Prónay Pál alezredes védője pénteken provokálta Csáky Károly gróf honvédelmi minisztert, akinek a Ház folyosóján tett kijelentéseit sértőnek találta magára nézve.

Ami Önnek kell, az — Elsáfluidl! Ez az igazi háziszor, mely megszünteti fájdalmaid! Próbaküldemény 27 dinár. Feller V. Jenő gyógyszerész, Stubica-Donja, Centrál 185. sz. (Hrvatska).

segédek levelet intéztek Győrffy őrnagy-hadbíróhoz, melyben közölték vele, hogy a megbízásnak eleget nem tehetnek, mert a fennálló parancs szerint Rácz Vilmosmal szemben minden lovagias ügy további intézkedésig automatikusan felfüggesztendő. Ez az intézkedés Rácz Vilmos dr. -nak, a magyar hadsereg több fő-tisztjével felmerült lovagias ügyéből folyik. Győrffy megbízottai a levelet másolatban elküldték Rácz Vilmosnak is.

Ma, vasárnap, megérkezik a Nemzeti kávéházba a régen várt Csernajarov 18 tagú közkedvelt Balalajka-zenekara, a híres Smolenzka szentpétervári operaénekesnővel. — Kezdeté este 8 órakor. — Belépti díj nincs. — Szolid és pontos ki- szolgálás

Kérjen mutatványszámot a Cimborából, a Benedek Elek szerkesztette magyar nyelvű képes heti gyermeklapból. Mutatványszámommal szolgál a Kurir hírlap- és könyvterjesztő-vállalat Szubotica. Előfizetés egy negyed évre 40.— dinár.

Felhívás a szuboticali izr. hitközség tagjaikhoz. Ez év március hó 16-án, vasárnap délelőtt 11 órakor, a szuboticali Izr. Szentegylet — aszfát — tagfelvételi diszkygyűlést tart és ugyanaznap délután 5 órakor templomunkban istentisztelet keretében fog az új tagok jünepélyes felvétele megtörténni. Felkérjük mindazon zsidó hittestvéreinket, akik még nem tagjai a Szentegyletnek és a felvételi ívet a kiküldött bizottsági tagoknál nem irták alá, sziveskedjenek legkésőbb március 12-ig minden délelőtt 11 óráig a Szentegyleti irodában vagy Klein Géza alelnöknél, illetve Weitzenfeld Marcel pénztárnoknál felvétel végett jelentkezni.

Eskontna i Pučka Banka d. d. Subotica közgyűlése

Az Eskontna i Pučka Banka d. d. Subotica pénzügyi elnöke, dr. Stanko Sverljuga, a zagrebi tőzsde elnöke és a Hrvatska Eskomptna Banka, Zagreb vezérigazgatója elnökléte alatt hétfőn, február 26-én tartotta meg mérlegülését az intézeti palota ülésstermében.

Elhatározták, hogy az intézet elmúlt, vagyis III-ik üzletévi rendes közgyűlése március 16-ika délelőtt 11 órájára hívásuk egybe az intézet helyiségeiben.

Az igazgatóság Dragic Milan ügyvezető igazgató jelentésének meghallgatása után különös meglepéssel vette tudomásul, hogy az intézet működése a pénzpiacra uralkodó általános válság dacára, amely gazdasági életünket rendkívül károsan befolyásolta, nemcsak fejlődött, hanem jelentékenyen ki is terjedt.

Ezen sikerek kizárólag az intézet energikus, önfeláldozó és alkotó vezetőségének köszönhetőek, mely időt és fáradságot nem kímélve, minden igyekezetét arra összpontosította, hogy az intézetet modern szellemben újjászervezze és mai magaslatára emelje.

A megteremtett egészséges alap, valamint a sikerbe vetett bizalom és céltudatos, szakavatott vezetés az ipari és kereskedelmi világnak a teljes megértést biztosítja; magának az intézetnek pedig, a zagrebi Hrvatska Eskomptna Bankának, mint az ország egyik leghatalmasabb pénzügyi faktorának erőteljes pénzügyi támogatása mellett a legszebb jövőt garantálja.

Az intézet az 5.000.000 dinár alaptőkével és Din. 888.483.19 tartalékalappal az 1922. üzletévi Din. 900.888.86 nyereséggel szemben az elmúlt üzleti évben Din. 1.017.731.98 tiszta nyereséget ért el.

Az igazgatóság az 1922. évi 12%-os osztalék ellenében 15%, azaz részvényenként Din. 15.— osztalék kifizetését határozta el. A tartalékalapra utal Din. 161.516.81 összeget, miáltal az kerek 1.000.000.— dinárra egészítődik ki. A 37.104.13 dinrt kitevő maradék új számlára vezetendő át.

Az intézet kötelékébe tartozó vállalatokra vonatkozólag megállapítható, hogy azok teljes meglepédesre szépen fejlődtek és előre haladtak.

Az intézet affilicációját.

— Török kormányválság előtt. Angorából jelentik: A nemzetgyűlés előreláthatólag elveti a költségvetési javaslatot, hogy előidézze a kormány bukását. Az új kormányt Ismed basa a többség radikális elvei alapján alakítja újja. Ezek az alapelvek főleg a kalifának és a császári családnak száműzetését, a vallási törvényszékek felfüggesztését és az egyházi alapítványok igazgatásának megváltoztatását ölelik fel.

A szentai ipartestületi szövetség vasárnap délután két órakor közgyűlést tart.

— Légi összeköttetés Londontól Mezopotámiáig. Min. Pozsonyból jelentik, a London—Köln—Prága légiforgalom nemsokára megindul. A megindítás előtt szabályozni fogják a német területek feletti átrepülés kérdését. Ez a légi vonal rendkívül fontos, mert összeköttetést biztosít Londonból Budapestre és Konstantinápolyon keresztül egész Mezopotámiáig. Ezzel egyidejűleg készülnek a Páris—Strassburg—Prága közötti légi forgalom megindítására is.

A szuboticali banktisztviselők bálja. Szombaton este tartották a szuboticali banktisztviselők báljukat a Bárány-szálló télikertjében, amely ez alkalomra izlésesen felszítették és fényesen kivilágították. A kitünően sikerült elbálon nagyszámú és előkelő közönség jelent meg és pompás hangulatban maradt együtt a hajnali órákig.

— Változtatlanul tovább tart a bécsi banksztrájk. Bécsből jelentik: A bankhivatalnokok sztrájkja tovább tart. A hangulat Seipel kancellár parlamenti nyilatkozata óta nyugodtabb. Biznak abban, hogy hétfőn újra megkezdhetik a tárgyalásokat, ha Seipel kancellár ismét megpróbál közvetíteni a telek közt. A szakszervezeti bizottság elhatározta, hogy a szakszervezetbe csoportosult alkalmazottak a bankhivatalnokok sztrájkját támogatni fogják. A magánbankok megegyeztek hivatalnokaikkal olyképpen, hogy az alkalmazottak öt százalék fizetés-emelést kapnak és újból megállapítják a fizetésminimumot. Azokban a bankokban, amelyek kizárták hivatalnokaikat, ma újabb sztrájktróka akadtak, akik ellen a sztrájkolók az uccán tüntetést rendeztek. A kizárt hivatalnokoknak fizetésüket március 1-én nem folyósították.

— Győrffy őrnagy-hadbíró és Rácz Vilmos lovagias ügye. Jelenítettük, hogy Rácz Vilmos dr. a napokban egyik budapesti estilapban nyilatkozott arra vonatkozóan, hogy Pikler Emil képviselőnek a Győrffy-féle ügyben elfoglalt álláspontjával azonosítja magát. A nyilatkozat alapján — mint Budapestről jelentik — Győrffy László őrnagy-hadbíró megbízta Rádi József és Bógen Alfréd őrnagyokat, hogy kérjenek lovagias elégtételt Rácz Vilmostól. A

Ekontna i Privredna Banka d. d. Ada mult üzletét rendkívül kedvező eredménnyel zárta le és alapítójának Din. 300 000-tól 1 000.000 dinárra való felmelegése előtt áll.

Vasbutor és Fémipari r.-t. Subotica. Ezen állvalatnál a Prva Hrvatska Štecionica szuboticiai fiókjával együttműködve létrehoztuk a Quittner József és Lipót bécsi híres fémbutorgyári részvénytársasággal való fuziót, úgy, hogy ez technikai és adminisztratív újjászervezése és a legmodernebb gépekkel való felszerelése által, nemcsak vezetőhelyet biztosít magának államunknak, hanem versenyképességével megvédi iparunkat külföld konkurenciájával szemben.

Trgovacko Promedno d. d. za Vojvodinu Subotica. A mult év második felében a kivitelben előállott pangás ellenére kedvező eredményt mutat fel.

S. Kopp és Fiai Keményítő és Konzervgyár r. t. Subotica. A keményítő és csigz további gyártása mellett, szirup előállítására új üzemmagat létesített, mely cikket országunkban még nem gyártják, hanem kizárólag külföldről hozzák be. Ezáltal iparunk ez új iparágja létesült, mely a legszebb reményekre jogosít.

E biztos előfeltételek alapján az Ekontna i Puška Banka pénzüzetet teljes bizalommal tekinthet a jövőbe.

SPORT

A buffalói teniszverseny eredménye. Buffalóból jelentik: A fedett-pálya-bajnokság döntőjében Manuel Alonso (Madrid) 6-4, 1-6, 6-1, 3-6, 6-4 arányban megverte W. T. Tilden amerikai teniszbajnokot, aki Johnsonnal társulva Amerika részére hódította el a Davis-Cupot. Tildent tartották a világ legjobb teniszsezőjének.

A manchesteri korcsolyaversenyek. Manchesteri jelentés a korcsolyaversenyeken a műkorcsolyázás bajnokságát a bécsi Engelmann-Berger-pár nyerte meg.

Stallard angol olimpikon lábát törte. Londonból jelentik: Stallard angol futóbajnok halaki-játék közben lábát törte. Anglia legjobb olimpikonját veszítette el a szerencsétlenül járt Stallardban.

Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Aleksandra ulica 4. szám alatt, 161. emeleten, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók sajtákészítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő- és szeplőkencsesők stb. Vidékre megrendeléseket postán utánvétellel küldik.

Gradjanska Kaszinó folyó évi március 4-én, farsang utolsó napján, házi mulatságot rendez tagjai és azok vendégei részére. Kezdeté 21 órakor.

TŐZSDE

A dinár külföldi árfolyamai, március 1.
Zürich 7.2975—7.2975,
Genf 7.30,
Berlin, deviza 558—562, 7.15, valuta 559—561, 7.15.
Prága magánforg. 44.35—44.50, 7.45.
Newyork febr. 29. zárlat 127, 7.334,
utótőzsde 127, 7.334.

Noviszdai terménytőzsde, március 1.
Az üzlet feltűnően lanyha volt, az irányzat azonban változatlan. Buza 315—320, Árpa bácskai 320—325, Zab 240—245. Tengeri 247.50, fuvarrakomány ellenében fizetve. Éab fehér 680. Liszt 0-ás GG. 530—535, 2-es 450, 5-ös 400, 6-os 315, 7-es 270. Korpa 192—200.

Beograd, március 1. (Magánforgalom) Bécs 0.1125—0.1123, Budapest 0.18—0.18, Bukarest 42.50—42, Genf 13.79—13.775, London 342.50—342, Milano 34.25—34.175, Newyork 79.75—79.50, Páris 3.285—3.26, Prága 2.3125—2.3075.

Zürich, március 1. Zárlat: Beograd 7.2975, Páris 24.05, London 24.845, Newyork 577.50, Brüsszel 20.80, Milano 348.375, Madrid 726.25, Amsterdam 215.357, Berlin 12.75, Bécs 0.0081145, Kopenhága 91.50, Stockholm 151.50, Krisztiania 76.50, Prága 16.74, Budapest 0.0120, Szófia 4.45, Bukarest 3.05, Szaloniki 9.85, Konstantinápoly 297.

Értéktőzsde. (Magánforgalom.) A bankközi forgalomban kevés üzletkötés fordult elő. Az irányzat barátságos és az árfolyamok a tegnapi zárlat fölött mozognak. Különösen jól fekszenek az arbitrázspapírok, amelyeket bécsi megbízásból vásárolnak és a vásárlások tovább fokozták a nemzetközi értékek árfolyamát. Az állítólag előfordult árfolyamok (1000 koronákban): Angol Magyar Bank 145—150, Földhitelbank 720—730, Hazai 440—450, Magyar Hitel 940—960, Ingatlan 600, Leszámloló 145, Általános Bank 245, Magyar-Német Bank 96—100, Olasz Bank 40, Mercur 30—31, Osztrák Hitel 285—295, Kereskedelmi Bank 2200—2250, Városi Bank 17, Lloyd Bank 25. Általános takarékos 330, Pesti Hazai 6000 6500, Első Magyar Biztosító 17.000, Fonciére 460, Borsod-miskolci 195, Első Budapesti 180, Transdanubia 105—110, Hungária malom 165, Viktória malom 365, Fegyver 1900, Ganz Danubius 6500—6900, Ganz Villamosság 2800—3000, Lányi 290, Olom 43, Vegyipar 55, Rámurányi 210—215, Bauxit-tröszt 860, Általános Készén 4425, Salgó 940—960, Unikányi 1300—1400, Óia 830—910, Naisici 3450—3500, Hitelfa 67—68, Viktória Butor 11.5, Athenaeum 325—335, Franklin 240, Kunossy 34, MFR 520, Levante 350—360, Nova 180, Államvasut 725—730, Baróti 11.5, Részvénytör 420, Temesi szesz 290, Krausz szesz 100, Fővárosi sör 85—95, Goldberger 150—155, Juta 240—245, Kender 125, Szővőkötő 58, Karton 123, Szegedi kender 620, Győri textil 40, Izzó 910—930, Szalámi 38—40, Villányi 80—85, Gummi 500—580, Diana 13—14, Star film 32

FEHÉR, FOLTMENTES,
Fek és fekete árnyalat nélkül, csak az a
TÜKÖR MARAD
amelyet
"VITRUM"
Novisad, Futoski put 84.
készít garanciával.

NYERS VADBORÓKET RÓKÁT
VIDRÁT NYESTET GÖRÉNYT
legmagasabb napi árban
SVESZEK
SPITZER LAJOS
szücs szőrmeárubáza
Subotica, Sokolska ulica

Nátha? Fejfájás? Fogfájás? Szaggatas? Izom- vagy idegyöngeség? Jóérzést csak a valódi Feller-fele Elsőfud szerez! A legjobb fájdalomcsillapító és frissítő házszer és 25 éve kedvelt kozmetikai szer a bőr-, haj- és szájalapásra. Sokkal erősebb, kiadósabb és jobb, mint a sósborszesz, Csomago ással és portóval együtt 3 duplaüveg vagy egy különleges üveg 24 dinár 36 duplaüveg vagy 12 különleges üveg 214 dinár és 10% felár Szetküldi Feller V. Jenő yóg szerés: Subotica donja kő pont 185. (Horvátország). 9129

Zadrúzna Gospodarska Banka d. d.
sombori fiókja
logkulánssabban végez minden bankügyletet 90%

AKI
gondolja, hogy szüksége lesz tavaszi ruhára, úgy február 15-16-án már megrendelheti heti vagy havli előlegez térleantásra. Nagy választék bel- és külföldi szövetelekben.
NÁVAY ISTVÁN
szabó üzletében, Somborski put. 2. sz.
Dr. Kisa ügyvéd házában. 6333

VÁROSI JODÓS GYÓGYFÜRDŐ
NOVISAD
PENZIÓ RENDSZER
KITÜNŐ ELLÁTÁS ÉS SZOBÁK
ISZAPKEZELÉSEK, SÓSFÜRDŐK, HYDROTHERAPIA, RÖNTGEN-LABORATORIUM, KVARCLÁMPA, DIATHERMA ÉS VILLAMOS KEZELÉSEK. — ÁLLANDÓ FÜRDŐORVOS
NYITVA EGÉSZ ÉVBEN — TELIKURA

RATRIA
szérumtermelő
intézet
Subotica
Telefon 80.
Szállít mindennemű
szérumot 3393
és oltóanyagot.
Díjtalan kórmegállapítás
és felvilágosítás.

HÖLGYEK! 1120
Külföldi szalmakalap újdonságok megérkeztek és megtekinthetők. Saját érdekében tegyen próbát! Mindenféle szalmakalap átvárrásokat és festéseket elvállal. Szalmakalapok már 55 dinárért kaphatók
SILD KALAPIPAR SUBOTICA
Csirkepiac.

Moravetz zeneműkereskedés
Timisoara (Temesvár, Románia)
Világviszosi nívóju szakkönyvek. Bármilyen zeneműre van szüksége, kérje egy ispon, gyorsan pontosan és a legolcsóbban kapja tőlünk. Jegyzékek ingyen. 969

E. SZÉCSI
"PHILATELIA"
bélyegkereskedés Subotican, a főposta mellett. Albumok minden nagyságban, katalógusok Michel, Senf, Isert, Zumbstein, Kohl 1924-es kiadásokban kaphatók. Megvételre keresek minden mennyiségben használt SHS. bélyeget.

TÜKRÖT
csiszolt üveget, messing munkát, régi tükrök javítását legolcsóbban és legszebben, garancia mellett — az
ALBA
TÜKRÖGYAR
NOVISAD
Kamenička ulica 15 — készit.
Kérjen árajánlatot 1525

4000 hektoliter borus ászok hordók
20—60 hl. nagyságban,
1000 hektoliter pálinskás ászok hordók
kitűnő állapotban eladó.
Szőlőkertek a vršaci hegyvidék legjobb fekvésén fajszőlővel beültetve eladó. Felvilágosítást ad:
Adler Vilmos és Fia
Vršac.

MAGGI két cikk, melyet minden háziasszony kedvel **MAGGI**
izesítő A mai majdnem tarthatatlan hus- és főzelékárak mellett minden konyhában és háztartásban nélkülözhetetlen. — Legkitűnőbb minőség a legjobb árak mellett. **kocka** 1455

Egy jóforgalmu szőima-
lom házzal és egy lanc
földdel eladó. Bővebbet
Halasi ut 35. 1240

Acél magánjáró alkatré-
szek: 8-10 HP kazánhoz
való utányos árban el-
adó.

Egy nagyobb Meteor-
kátya utányos árban el-
adó. Takács Mihály kály-
hás. Kakas-iskolával szem-
ben. 1487

Csokán eladó egy jófor-
galmu vendézlő a piac-
téren. 1486

Eladó két lánccal felszerelt
szőlő házzal, melléképület-
tel, kuttal, hordókkal, mű-
ut mellett. Cim: Fazekas,
Dubovac, Bánát. 1458

Eladó és kiadó telek kül-
lönböző telepre alkalmas,
mönhely mellett, szege-
di-uti fronton. 1346

Iparvasuti sínkelet, 5 és 7
kg-os használat, apró
anyagokkal vagy anélkül,
esetleg vagonottekert is,
keresek azonnali megvétel-
re. Cim a kiadóban.

APRÓHIRDETÉSEK

Asztalos-szerszámok négy-
paddal és teljes műhelyi
felszereléssel eladó. Muli
Sándor asztalos. St.-Ka-
nijža, Pašičeva ulica 11.
1422

Keresek megvételre vas-
esztergapadot. Ajánlatokat
részletes leírással és ár-
megjelöléssel kér Hajdu
Sándor, Mokrin. 1412

Iróasztal, amerikai rollós,
vadászati, tölgyfa, olcsón
eladó. Frankopanska ul. 22
1442

Elvállalok hengerrovátká-
lást utányos ártól és pon-
tos kiszolgálás. — Ugyan-
ott egy hengerrovátkáló-
gép eladó. Rakk Elek,
Bačka-Topola. 755

Autók: két drb négyüléses
»Ford« személyautó telje-
sen jó állapotban, utá-
nyos árban eladó. Halasi-
ut 73. 1490

Jókarban levő szabadon-
futó kerékpár és egy da-
rab 9x19-es fényképezőgép
teljes felszereléssel eladó.
Halasi-ut 73. 1489

Rövid fekete, »Franz Os-
ser«-féle keresztúros zong-
ora eladó. Halasi-ut 73.
1491

Eladó ház Suboticán, V.,
Mokranjčeva (Pénzes) ul.
58. szám alatt nagy telek-
kel és veteményes kert-
tel. Azonnal be lehet költö-
zni. Bővebb felvilágosítá-
st ad dr. Vojnits Tuncics
István ügyvéd Subotica.
Telefon 783. 1444

Eladó vendézlő. Sentán
igen jóforgalmu vendéglő
elkötözés miatt sürgősen
eladó és azonnal átvehető.
Habrám Elek vendéglős.
1451

8-as gyári magánjáró 10
lépkés locomobil, Máv.
cséplővel, 6-os fogas-
ékes kintő karban levő
Máv cséplőgarnitúra, kü-
lön 6-8-as cséplő, mo-
toros morzsoló fűrésszel,
egy szallagfűrés, üzem-
ben megtekinthetők és
eladók. :: Vadóc Károly
géplakatos Bécs-Topola.

Kétszobás lakás mellék-
helyiséggel, kerttel, olcsón
átadó; gyönyörű szőlőbir-
tok villával; gyógviztartár,
házak eladók. — Butorozott
szobák kaphatók. — Buto-
rok kiárusítása. — Tulaj-
donosok megbízását kéri
Lángné, Agina ulica 11.

Heremas, elsőrendű, vala-
mint prima *repe* és *ta-
vaszbuza* kapható özv. Ga-
lambos Sándornénál, Star-
bečel. 1434

Atmeneti és szalmakalapok
már 200 dinártól kezdve
Beer Bözsini Subotica,
Kaszinó-épület. 1353

Elsőrendű urt birtok
100 hold prima szántó, kas-
tély, elsőrendű gazdasági
épületek, angol-park, gyü-
mölcsös és veteményes kert.
Agrá mentes, eladó. Melléte
80 hold elsőrendű szántó, há-
rom nagy téglapalattal, két
lakással, istállóval stb. olcsón
hozzá vehető.
Bömech közvetítő Irodája
Bécska-Topola. 1496

Eladó Magyarországon 12
hold szántóföld, vagy el-
cserélem Vojvodinában
ingatlanért. Institorisz Su-
botica, Vilsonova ul. 44.

Kintő énekes kanárik el-
adók. Babics József, VIII.,
Plitvicka ulica 7. 1402

Egy jókarban levő gőz-
és kézi szénaprés utányos
áron eladó. Ifj. Oszvát
István, Čantavir. 1309

Vegyeskereskedés sarok-
házzal, nagy helyiség, for-
galmas uton, háromszobás
lakás mellékkeliségekkel,
eladó. Cim a kiadóban.

Érkezett prima méz, Idei
dalmát *Janoskenyér*, zsák-
tételben kg-onként 6 di-
nár. Vízontelárusítóknak
engedmény. Sava Lončević
fűszernagykereskedő Su-
botica, Tolstojeva ulica 11

Tizenöt métermázsza prima
virágmézet 24 dinárért
különként árusít Simon Ján-
os méhészete, Gornji-
Muzslya. 1296

Abonenseknek izletes házi-
kosztot ad, esetleg kihor-
dásra is, utányos áron.
Cim a kiadóban. 1433

Jó házikoszt kapható Fül-
lőpné, Karadžičeva ul. 6,
Bárány-köz. 1407

NYILTTER.

Meghívó

A Kőfaragó és Márványipar Részvénytár-
saság Suboticán 1924. március 16-án délelőtti
11 órakor a gyár iroda helyiségében tartja meg
XVIII. évi rendes közgyűlését
melyre a t. részvényesek ezennel tisztelettel meg-
hivatnak.

Napirend:

1. A jegyzőkönyvvezető és három tagu hi-
telesítő-bizottság megválasztása.
2. A zárszámadások előterjesztése, a meg-
állapítása és a nyereség hovatfordítására vonat-
kozó intézkedés.
3. Az igazgatóság és a felügyelő-bizottság
részére felmentvény megadása.

A mérleg- és eredmény számla, valamint az igaz-
gatósági és felügyelő-bizottsági jelentés a közgyűlés
megelőzőleg 8 nappal a vállalat helyiségében megte-
kinthető s nyomtatott példányokban a t. részvényesek
rendelkezésére bocsátatik.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen részt venni
s szavazati jogukat gyakorolni óhajtják, sziveskedjen-
ek részvényeiket le nem járt szavanyeikkal eg ütt
a közgyűlést megelőzőleg legalább 5 nappal a társa-
ság Irodájában letétbe helyezni. A letett részvényekről
kiadott elismervény a közgyűlésen való részvételre
igazolójegül szolgál. 1405

Meghívó

A Mezőgazdasági és Kereskedelmi R.-T.
Somborban folyó évi március hó 16 án délelőtti
11 órakor az intézet helyiségeiben megtartandó

VI. évi RENDES KÖZGYŰLÉSRE*)

melyre a t. részvényesek ezuton is meghivatnak.

Napirend:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelen-
tése az 1923. üzleti évről.
2. A zárszámadások betérjesztése, határozat-
hozatal a tiszta nyereség felosztására, az igazga-
tóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény
megadására vonatkozólag.
3. Esetleges indítványok.

*)Azok a részvényesek, akik a közgyűlésen
személyesen vagy meghatalmazottjuk által részt
akarnak venni, kötelesek legalább 4 nappal a köz-
gyűlés előtt részvényeiket a társaság pénztáránál
letétbe helyezni. A részvényes az általa letett minden
részvény után egy-egy szavazattal bír.

Sombor, 1924. február 27.

1467

Az igazgatóság.

Értesítés.

Értesitem az Egyenlőség című felokézeti hetilap
jugoszláviai előfizetőit, hogy folyó évi január hó 9-én
dr. Stamberger Ferenc budapesti kir. közjegyző előtt
dr. Szabolcsi Lajos főszerkesztő és Gáspár Márk
igazgató meghatalmaztak engem, hogy az Egyenlő-
ség részére egész Jugoszlávia területén előfizetése-
ket gyűjtsék és az összeget nyugta ellenében fel-
vehessem. A lejárt előfizetések megújítására vonat-
kozó eredeti nyugták nálam kiválthatók.

Tisztelettel
Singer Bernát
Miloš Obilića ulica 1.

Értesítés.

Értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy
szalonomat Petrogradska ulica a kenyérgyár et-
ellenébe saját házamba helyeztem át.

Kalmár István
nőiszabó, Subotica

1704

Értémet egy 14 éves fu-
gostenyebarna, nagy sap-
kában, vékony mellény és
bársonynadrág, fűzőscipő
az öltözete. Ha valaki tud
röla, jelentse be a legkö-
zelebbi csendőrségen.
1497

A legszebb kézmunka-
ciönyomda, ágyterítő, stó-
res minták stb. Beer Bözsi
kalap- és kézmunkaüzlete
1352

Aleksandrova utcán kisebb
butorozott szoba azonnal
kiadó. Cim a kiadóban.

Két kisebb ruháboltrósa
azonnal kiadó. Értekezni
lehet a háztulajdonosnál,
Zrnjinski trg 24 alatt a dél-
előtti órákban. 8320

Perzsa, szőrtina műszővés
márciusi tanfolyamra be-
jelentkezni lehet Badakčeva
ulica 3. földszint. Elmer.
1490

Párisi kalapmodellek meg-
érkeztek Klein Leon és
vatszaloniába, Lifica-mező
mellett. — Ugyanott tá-
mulóányok felvételnek.
819

NYILTTER.

Nyilatkozat.

A »Bácsmegeyi Napló« tek. szerkesztőségének
Subotica

Hivatkozással b. lapjokban február hó 23-án és
24-én megjelent cikkekre »Szállítás csatások«, »Szál-
lítási panama« címek alatt a sajtótörvény 20. §-a
értelmében kérem közölni a következő helyreigazítá-
st.

Nem igaz, hogy cégem tojás- és baromfi szállít-
mányokat Ausztriába oly vagonoktan küldött, me-
lyek teljesen meg voltak rakva, azonban az árukat
igaz súlyuknak csak negyed- vagy harmadrészevel
deklarálták és a fuvardíjat és vámot ezen kisebb men-
nyiséig után fizette.

Ezzel szemben az a tény felel meg a valóságnak,
hogy minden egyes alkalommal a valóságos súly lett
bejelentve úgy a vasutnak, mint a vámhivatalnak és
hogy mindenkor a valódi súly után lett befizetve úgy
a fuvar mint a vám.

Igaz ugyan, hogy a vagonok megrakásával meg-
bizott Moser Károly urat a rendőrség február hó
22-én letartóztatta, azonban az ügyészség őt már
február hó 24-én szabadlábra helyezte, miután ellene
semmi gyanuk fel nem merült.

Meg kell említenem azt is, hogy cégem ellen
sem Jugoszláviában, sem másutt soha bünvádi eljárás
(még nyomozás sem) nem volt folyamatban.
Subotica, 1924 február 28-án.

Teljes tisztelettel

Hungerleider Simon

Hungerleider Simon fenti nyilatkozatához azt
füzük hozzá, hogy Moser Károlyt az ügyészség
valóban szabadon bocsátotta.

Nyilatkozat.

Ugy értesültem, hogy Ligethy Béla író Jugo-
szláviában az Egyetemes Magyar Irodalmi Évkönyv
számára kéziratokat és előfizetéseket gyűjt.

Figyelmeztetni kell a közönséget, hogy ezt az
irodalmi Évkönyvet Ligethy Béla ur többmagunk-
kal akarta kiadni, azonban októberben Romániából el-
tűnt és itt, minthogy a könyvet február végéig, ami-
korra a megjelenést ígérték, nem tudtuk megjelen-
tetni, az előfizetési összeget visszaadtuk.

Felkérem Ligethy Béla urat, hogy erre a célra
összeállított bizottság előtt adjon számot arról, hogy
mennyi pénzt gyűjtött, hol van az összeggyűjtött ösz-
szeg, mennyit és milyen célokra használta fel.

Tisztelettel: Möricz Károly
Turda (Románia) Str. A. Muresan 11

Értesítés.

Singer Bernát a »Hirlap« folyó évi március hó
2-án megjelent számában nyilatkozatot tett közzé,
mely szerint ő jogosított az »Egyenlőség« nevében
előfizetőket gyűjteni és előfizetési díjakat felvenni.

Minthogy folyó évi március hó 1-vel Suboticán
a Kurir Kosztics Sándor és Schwimmer Béla hirlap-
könyv-, zeneműkiadó- és terjesztővállalat cégnél fiók-
kiadóhivatalt nyitottunk, Singer Bernát előző meg-
bízása lejárt és március hó 1-től kezdődően nincs
jogosítva előfizetőket és hirdetések gyűjteni és ne-
vünkben pénzt felvenni.

Az »Egyenlőség« kiadóhivatala.

**A Jugoszlavia Ált. Biztosító Társaság
tek. főigazgatósága Novisad.**

A f. hó 11-én szenvedett nagy tűzkárunk
gyors és kulans rendezéséért fogadja t. Cim ezut-
tal is hálás köszönetünk kifejezését.

Reich Jakab Fiai

mezőgazd. gép- és mérleggyár
Novisad.

1476

Legelőgánsabb! Legolcsóbb!!

Megnyilt **"NOUVEAUTES"** Megnyilt

DIVAT-SALON

HÖLGYEKNEK: GYERMEKEKNEK:

francia ruhát, kalapot ruhát, fehérneműt, kalapot
készítünk legizlésebben, eredeti párisi-bécsi modellek után
RUDICS-UTCA, CSAJKÁS-HÁZ (AZ EMELETEN)

Sipos és Fiai
műbutorokészítők
alapított 1860.

Subotica Zengeni
ut 3.52.

KOTZO februar 28-tol
csutortoktol
március 2-ig
vasárnapig

Alexander Dumas világhírű regénye után
A HÁROM TESTŐR
I. rész, 10 fölvonásban.
Főszerepők: Simon Girard, De Max, Pierette Mad

LEVELEZÉS
Egyedül élő, feltűnően szép urleány levelezni óhajt szórakozás céljából feltétlen intelligens úrral. Későbbi ismeretség lehetőség. Leveleket »Thimea« feljére a kiadóba kér. 1493

FOGLALKOZÁS
Kifutóit felveszünk. Medjunarodni novinski zavod Zrinjski trg 2. 1396

Sucho deutsches Kinderfräulein zu 3-jährigen Mädchen und 2-jährigen Knaben. Anfragen vorm. von 10-12, nachm. von 2-4 Uhr. Adresse in der Administration. 1443

Sürgösen eladó!
Dzomboljan vasuti állomásnál szembe egy új épület, mely 25 m. hosszú, 5 m. széles, 5 m. magas, azonosítt lakás 2 szoba, konyha és élede kamra. A főnyílászra 400 négyzetméter háztetel. Az építeték megfelelnek mindenféle gyári vállalatnak. Azonosítt egy 12 HP nyereségű motor egy 36-os francia kőjárt, és egy darabó transzmisszióval, szifozattal esetleg külön is eladó minden megfelelő árcé. Érdeklődni Molnár Adámmal Dzomboljan lehet. 8512

Fogtechnikustanonc felvétetik fogászati laboratóriumba. Cim a kiadóban. 1432

Végzett gazdasz. többévi gyakorlatl. gazdaságba állást keres. Szives megkereséseket »Gazdasz« jelgére a kiadóba kér. 1437

Fifi Brém
SZARAZ, ZSIROS
Pintér gyógyszerár
nagy templom mellett. 831

Elemi polgári és gimnáziumi tanulókat elfogadok szerb, német, magyar és kézimunka órákra. Vizsgáznai óhajtó felnőtteket is. Hegedűsné tanítónő. Frankopanska ulica 43. azelőtt Magyar-ucca. 851

METALLUM-1306
ZSEBLANPAELEM
frissen, állandóan gyári árban kapható
ZWIRSCHITZ KÁROLY
villamosági vállalat
SOMBOR
PÁRISI U. 10. SZ.
TELEFON 250. SZ.

Elsőrendű építőmész
beremendi kőből égetett fehér darabos mész, beočni portland cement, száraz villázot, búkkfaszén nagyban és kicsinyben jutányos árban
RÉVAI ADOLF SUBOTICA
Csirkepiac (Klaköz) Telefon 551.

APRÓHIRDETÉSEK
Apróhirdetés egy sor 1 dinár, vastagbetűs és elcsúsztatás nélkül számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Aláírástól az apróhirdetés díj teljes fizeték. Előfizetési díj havonta 45 din, egy évre 135 din. Kérdezőkérésre válasz helyre megküldődik.

Ügves. jömege jelenésű, kiszolgálókéany felvétetik mielőbbi belépésre. Brummer Gyula cukorka-üzlet, Subotica. 1420

Masamód kézilány felvétetik Nouveautes divatszalon, Rudić ulica, Csajkás-ház. 8515

Kéményseprősegéd azonnali felvételre kerestetik. Mol. Bacska. 8519

Fiatal géplakatos-segéd állást keres. Méhes János. Stara-Moravica 821. szám. Bacska. 1524

Keresek egy nőten, önálló órásségédet, aki kis és nagy munkát önállóan végez, teljes szerszámmal rendelkezik. Ajánlatok küldendők Izidor Hubert, St. Becej. 8512

Intelligentes deutsches Fräulein sucht Stelle zu grössere Kindern. Briefe an die Adm. 1498

KÉRJENI 1474

Jedol DEDY

CIPŐKRÉMET.
GYÁRTJA:
Prva Jugoslavenska Kemična Fabrika d.d. Novisad

Alkalmazást keres vinceller, konyhakertész, paprikatermelő, kisebb gazdaságba; esetleg uralági vagy üzleti szolgáknak is elmegy. Cim: Tóth János. Horgoš 390. sz. 1489

Könyvelő, mérlegképes, horvát, német, magyar nyelvismerettel, jelenleg gyári irodavezető, állást változtatna azonnalra vagy későbbre. Ajánlatok a kiadóba »Hosszu gyakorlat« jelgére kéretnek. 1462

A tavaszi idényre VERNIROL FIRM SZÓPTELK, LAKKOK, LENOLAJ, LENOLAJFIRNISZ, HORGANYFEHÉR, TERPENTIN
legelőcsőbb beszerzési forrása
Klein Géza
Subotica

Napszabót, gyakorlatl. felvesz állandó foglalkoztatásra Sonnenberg Salamon uriszabósága Subotican. 1528

Intelligens, középkorú nő házvezetőnő állást keres. Cim a kiadóban. 1531

VÉTEL-ELADÁS

Eladó Első Magyar Gazdasági, 8 HP magánjáró csészlógarnitúra, hat légkörös, 1892. évbeli, új szilazattal, jókarban. Ára 70.000 dinár. Megtekinthető Sarnyal István, Srpski Krstur, vásártér. 1351

Gyenge férfiak-
nak 10 dinár beküldése esetén bérmentve küldöm szabadalmazott szenzációs találmányomat ismertető könyvemet. — Cim „Patent 603“ Cuij (Kolozsvár) 9022 I. sz. postafiókberlet.

Egy ház nagy telekkel, nagy magtárral, Iirska ulica, volt Tuba-ucca 6. sz., eladó. — Felvilágosítást ad Gergics Antal, barátok-temploma mellett, 6. szám.

Zongora, keresztthuros, fekete, majdnem új; bürgarnitúra (klub) olcsón eladó. Paje Kujundzica ulica 4. emelet 3. 1523

Eladó harisnyakötőde, Zrinjski trg 2. Csajkás-ház 1522

Eladó 30-35 HP stabil szivógázmotor, 25 HP nyeresőlai magánjárómotor, 8 HP Máv-csészlóvel, három darab herceszlóvel és fejtő Gábor Gergelynél, Senta. 1327

Sentán eladó ház görével vagy anélkül. Esetleg közelebb a városba cserébe is. Matuz Márton, Magyar-ucca. 8518

Eladó új kétjártu malomberendezés szivógázmotorral. Közelebbit Gordán Simonnál, Senta. 8528

febr. 28-tól
csütörtöktől
március 2-ig
vasárnapig

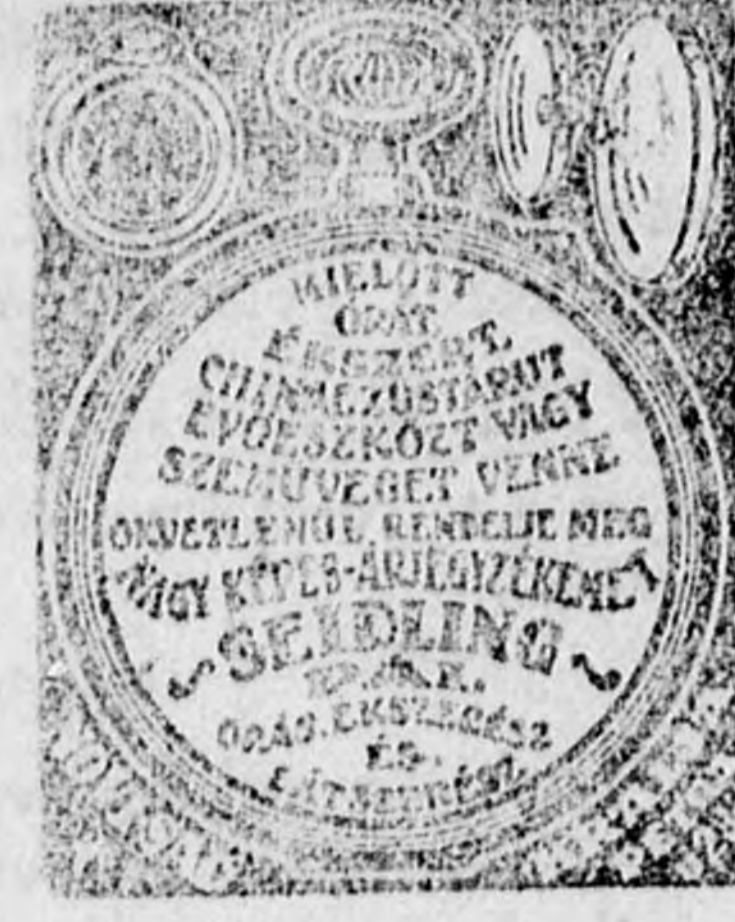
Litka

A Japán földrengés, eredeti hely zini fölvetel.
A sátán helytartója
szenzációs kalandordrámá 7 fölvonásban.
Főszerep 6: Harry Piel

Ócska görkázán, 15 hektóter területtel feljebb vékony folvadékok raktározására alkalmas, megvételre kerestetik. Kemény Arnold, Vel-Kikinda. 8511

Jugoszláv alattvalók ha Budapestre jöttek, minden ingatlanforgalmi és pénzügyi dolgokban forduljanak teljes bizalommal a Magyar Köztisztviselők és Allami Allalmazottak Takarékpénztár Ingatlanforgalmi Főosztályához. Osztályvezető: Hazmann József okl. gazdasági tanácsos. Rákóczi-ut 76. szám. —
Telefon:
József 135-32.
József 60-49.

Jókarban levő erős, 6-os, 16 éves. Hofherr és Schrantz: öt éves, átalakított, fogaskerekes magánjáró garnitúra, 52 colos csészlóvel, eladó. Vágó András, St.-Kanjiža. 1355

Kitűnő karban levő, ónémet ebédli- hálósobaberendezés, háztartás felozlatása miatt azonnal utányosan eladó. Tudakozódni lehet Caro & Jelinek cégnél. Strossmajerova ul. 9. 1461

LONDON PARIS BERLIN BUDAPEST

Legjobb női és férfi divatját szabászi mintáit tartalmazó havonta megjelenő elsőrendű szaklap mutatványszámát hivatalos szakmabeli iparosknak megkeresésére ingyen küld.

HEUMANN MÓR
Subotica, Jelačićeva ulica 1.

Legjobb pálinkafőzőkazánokat és réz mosóüstöket tart raktáron; továbbá minden rézműves szakmába vágó munkát készít utányosan áron Zsivkó Ubávič rézműves Staribecejon, Vojvoda Putnika ulica 39. 1391

Malomtelep hácskal nagyközségben, más vállalkozás miatt eladó. Ugyanott egy komplett buzatisztítóberendezés, 16 és 21-es hengeriárat továbbá felvonók, transzmissziók és sziljak is eladók. Bács-petrovoseloi görzmalom. 1449

Ruhaszekrény, kétaltós, barnára fényezve, jó karban levő, egy pár, 5000 koronáért; ebédli-szőnyeg 3x4 méter, 6000 koronáért eladó Markovics borbélynál, Rudics-utca. 1496

Eladó 17 lánca szántóföld Zedniken, épületek nélkül. Közelebbi felvilágosítással szolgál dr. J. Manojlovič és dr. D. Dimitrijevič ügyvédi iroda, Kralja Aleksandra ulica br. 9. 1501

NATALIA CREM NATALIA SZAPPAN NATALIA PUDER BIBIANA kézfimomító
legjobb szépítő szerek a világon
Készítője
Joanovics Sima
gyógyszerész és illatszerez
Debeljača. 623

Két dzierzán méhesfalad, országos kaptárakban, eladó özv. Koisunál, Martonos. 1483

Szémalom eladó Sentán, a tornyosi ut mentén, több gazdasági épülettel. Értekezni ugyanott lehet Faragó Karaell. 1488

UJ IPARI! UJ IPARI!

BLONDÉL KERETEK

BACHINGER KÉPKERETELŐ

Allandó kiállítás!
Subotica, Bene Sudarevičeva ulica 34.

A.E.G. Mozigépek
legmodernebb kivitelben, türvédő dobozokkal felülmutatatlannak. Ajánlatot készséggel ad a főképviselet:
Orient Film D. D. Subotica
Elsőrangú előgérfilemek, vetítőszék, gépalkatrészek és kis motorok raktára

Giardinette

Egy olvasóm arra figyelmeztet, hogy helytelenül használom a Bácsmegyei Napló legújabb rovatának a címszavát. Szerinte ez francia szó, amelyet giardinette-nek írnak és zsardinette-nek ejtenek, én pedig hibásan írom giardinette-nak.

Az én kedves olvasóm az, aki téved. Az egészről, amit állít, csak az igaz, hogy (sokan és rosszul) zsardinette-nek mondják, de nem írják giardinette-nek, mert ez a szó egyáltalában nem létezik a természetesen elő se fordul a francia nyelv szótárában. Ez bizony telivér olasz szó. Mégis magyarok, németek és más nemolassok és nemfranciák franciának vélik, s vendéglőkben tíz ember közül, aki megkívánja, kilenc zsardinette-t rendel. Ausztriában, Magyarországon és a szomszéd államokban az étapon is ezen a néven szerepel az a deszert-étel, amely vegyes gyümölcsből, egy kis sajtból s egy darab tortából szokott állni. Franciaországban a deszertet ebben a formában épp oly kevéssé ismerik mint a pseudo francia »giardinette«-szót. Ott külön kell kérni a gyümölcsöt (fruits), a sajtot (fromage) és süteményt (gateau), ha »zsardinette«-t óhajtok enni...

Egy ismerősömmel történt, hogy egy párisi molcsöt, s a pincér udvariasan azt kérdezte restaurant-ban így rendelte meg a gyütölő: »Virágokat parancsol, uram?« Azt hitte bizonyosan, hogy az idegen ur a »jardin«-t akarta kicsinyíteni és önhatalmulag giardinette-et, kertocsköt, csinált belöle. Persze ilyen formában és értelemben se ismerik francia földön, de ha már ott tudatlanul kimondja valaki, mindenki inkább fog virágra mint gyümölcsre gondolni... Az igazság érdekében konstatálnom kell, hogy mintegy tíz év óta ezt az értelemzavaró hibát kevesebben követik el mint a háború előtt, nem mintha az emberek műveltebbek lettek volna, hanem mert az élelmiszerek megdrágulása folytán nemcsak giardinette-t, de zsardinette-t is kevesebbet rendelnek mint a régi jó idökben... A giardinette-et éppen úgy csinálták a németek vagy az osztrákok (s más népek átvették tölük), mint a »baronesse«-t, amelyet szintén nem ismer a francia nyelv. A ki először használta, valószínűleg a »comtesse« mintájára fabrikáltam ami logikus szóképzés ugyan, de egyszersmind jótalan. Mert németnek, osztráknak és senki másnak nincs jussa francia szavakat gyártani. Legjobb ezt a műveletet átengedni a franciáknak, akik mégis csak jobban tudják az ő szép nyelvüket mint bárki más. A francia bizony a bárónékat és a bárókisasszonyokat egyformán »baronne«-nak nevezi, s nagyot néz, ha valaki »baronesse«-ket emleget előtte, csakugy mint a párisi pincér, ha »giardinette«-t kérnek tölle.

A nyájas olvasómnak egyébaránt szívesen köszönöm — nem a helyreigazítását, hanem — az érdeklődését, amellyel az írásaimat olvassa s a hozzájárulását, amellyel lekötelezett. Ezúttal nekem volt igazam, de lehet, hogy legközelebb neki lesz.

*

Albrecht Dürer is ama világhírességek közé tartozik, akiknek az ereiben magyar vér folyt. Az apja, ügyes és becsületes ezüstműves, Békésmegyéből vándorolt ki Nürnbergbe, s ott változtatta, jobban mondva fordította le a nevét németre. Így lett Ajtós-ból Türrer, amely később Dürer-ré lágylt. Az anyanyelve (mert hiszen Ajtós-Dürer nürnbergi lányt vett feleségül), a későbbi nagy művészek német volt hát, de az idösb Dürer-től sok magyar szót halhatott, talán pár cifra káromkodást is, és valószínű, hogy valami keveset tudott a nyelvükön. Eleinte az atya műhelyében dolgozott, de amikor szülei észrevették a művészi hajlandóságait, Wohlgemuth festőhöz adták. »Lehr«-be, ahol jó ideig tanult, és mindent megtanult, amit derék professzorától elsajátíthatott. E tanulóvekről írta később a nagy festő:

— Sose felejtsem el, hogy a tiszteletre méltó Wohlgemuth mennyi jót tett velem. De a házában sokat kellett az ő rosszindulatú legényeitől (Gesellen) szenvednem,

akik mert fiatal voltam és mindent türellemmel tudtam elviselni, ide-oda lökdötek és ütlegeltek. De megkapták a jutalmukat. Egy közülük, aki abban az időben sokszor vert meg, s azt állította rólam, hogy sohasem lesz belölem semmi, idönkint könyöradományért jelentkezik nálam. Adok neki mindig és nem emlékeztetem soha arra, hogy minö gyalázatos bánásmódban részesített.

Az a szerencsétlen flótás, aki a Dürer alamizsnájára szorult, megérdemelte a szomorú sorsát, s ilyet érdemel mindenki, aki okkal vagy ok nélkül bántalmazza vagy kinezza a türet, a gyengét.

Annál szebb a Dürer példaadása, aki nem áll bosszút, úgy tesz, mintha elfelejtette volna a sérelmeit, söt jót tesz a bántalmazójával. Ez alighanem apai öröksége volt neki, a magyar lojalitásnak és lovagiaságnak a megnyilvánulása, amely nemtelennek tartja a bosszuállást és kötelezőnek a megbocsájtást.

Most, e bomlott-romlott rossz világban, talán még több az olyan kegyetlen ember mint a Dürer kínzója volt, — de attól félek, hogy az, aki ma szenved el hasonló bántalmazásokat, nem lesz oly megbocsájtó mint a mi Dürerünk volt.

Még majd kiderül, hogy a régi idök csakugyan jobbak voltak...

Egy öreg író (tul az ötvenen) meg egy fiatal (innen a harmincon) beszélgetnek a kávéházban, s az utóbbi amannak minden áron imponálni akar. De nem sikerül neki, mert az öreg nem annyira trotli, hogy szerencsének tartsa, ha a fiatal iradalmom szóba áll vele.

Végre a fiatal óriás a nagy ágyuval jön. Indiszkréciót követ el, hogy tiszteletet gerjessen maga iránt, s dicsekszik:

— Tudja-e, hogy nagyon jóban vagyok X. kisasszonnyal?

— És megnevezett egy ismert színésznöt. — Örömmel hallom, — felelte az öreg. — A te korodban én is jóban voltam vele.

Az ifju ember kénytelen volt lemondani arról, hogy imponáljon az öreg kollégának.

Vendégszeretet. — Egy barátom beszélte:

Különös esetem volt a mult napokban. A feleségemmel együtt látogatába mentem X-ékhez. (Ez természetesen a családnak nem az igazi neve.) A szobaleány nyitott ajtót s kérdésükre, vajjon ott-hon vannak-e, azt felelte:

— Nincs itthon senki.

Átadtuk a névjegyünket s így szól-tam:

— Jelentse a nagyságos asszonynak meg a nagyságos urnak mély sajnálatunkat, hogy nem találtuk őket itthon. Leolvasta-e az arcunkról, hogy a bal-eset miatt nem voltunk éppen elkésere-de, nem tudom, de sejtethett valamit, mert ezt felelte:

— Ök is nagyon fognak örülni.

Baedeker

Automatabüffé

Írta: Karinth Frigges

Egy régi, sokszor átalakított étkezö homályos sarkában találkoztam vele: félrelökött lom, ásatag csodalény, ichtiozaurusz a muzeumában, kihalt állatfajta, amit hámlva néz a késö utókor — milyen idegen és régi, milyen bonyolult és milyen haszontalan. — hány zavaros szerve és idege és csavara és ötlete és fortélyja volt, hogy a természet elleni nagy harcban diadalmaskodjék, fölülmaradjon; s ime, ötlet és fortély és csavar és bonyolult gépezet, mint hiába volt, — egyszerű, nyavalyás kis egysejtü férgek, primitív, egy darab hitvány bőrből tákoltt tömlő-állatok fajtája túlélt, dacolva évczredek viszontagságával, ő pedig nincs többé!

Automatabüffé. Mindenféle témekből és kerekéből és szelepekből, hajszálfinom munkával összeillesztett szerkezet, az észbeli lelemény és kézbéli ügyesség összhangjának valóságos kis remeke, egyetlen, határozott feladat tökéletes megoldása; hogy felül be kell dobni egy huszfillérest és alul kijön, amit parancsol: májpástétomos félzselye, sonkás szelet, kaviáros szendvics, szemnek és szájnak lizelgö kecses csemegeek-szerék, teicsokoládé, fogpaszta, cipókrém, kölnivíz!

Mintegy kétszáz éve lappang, felüti fejét, kísérletezik az életért olasz és francia mesterek, magyar Kempelen Farkasok képzeletén keresztül — a háborúelőtti években végre felülkerekedik, végleges formákat ölt, szaporodni kezd, szédítő iramban terjeszkedik, átélpi az oceánt, felfedezi Amerikát és folytatja diadalutját, hogy meghódítsa a földgolyót Quisisananak hívják, már-már ugylátszik, föllosgessé teszi a személyzetet kiszolgálását, leegyszeriisít mindent, termelő és fogyasztó közül kiküszöböli a közvetítést. Tizenkettőben, mikor Berlinben jártam, négyemeletes paloták hemzsegték, telerakva Aschinger automatabüfféivel, ahol nem láttál pincért, személyzetet, élő embert: — asztalok és automaták voltak és néhány óriási kosár, tele kenyérrrel, amiből annyit vehettél, ingyen, amennyi kellett; a többit elvégezte a gép.

Tíz pfenniget dobtál be ide és kezdedbe esett a »belegtes« Bröd-

chen, — tíz pfenniget oda és poharadba »csapon« dölt a tokaji más-lás: Párizsban Duval és Newyorkban egész konzernje a tőkének egyengeti utját az új Imperátor-nak: Tokióban is otthonossá válik, gyökeret ver. A világtöke óriási hitellel fekszik bele, rengeteget gyártanak, elsörangú, pusztihatatlan agyagból, azzal a számítással, hogy husz, harminc, ötven év alatt meghozza kamatait.

És most tíz rövidke év mulva, a lomtárban találkozom vele. Mi történt, hogy mehetet tönkre, mért kellett lepusztulnia, mi okozta halálát?

Egy alaptétel, egy kiindulási pont, egy ontológiai axióma, — ha úgy tetszik, hitvallás, mert minden, ami bizonyítható és kiszámítható, körülötte forog, de maga a tétel a vak bizalmon nyugszik. Az a feltevés, hogy a huszfilléres és a tíz pfennig mindig husz fillér és mindig tíz pfennig lesz és mindig annyira fogjuk becsülni értékét, mint amennyire gyomrunk a sonkászsemljét és pohár sört becsüli. Egy fikció, egy kis metafizikai elem, a léleknek egy kis szikrája, a hit, ami létrehozta, benne maradt a bonyolult szerkezetben és életképtelenné tette.

Minö keserves tanulság, minö kiábrándulás! Százával születtek meg ezek a találmányok a világ-béke negyven esztendejében — gázkályhák és villanygépek és telefontszervezetek, amik anyagi javakat és kényelmet adagoltak, abban a hitben, hogy az adagolókanál, a pénz, arany és ezüst és nikkell, állandó anyag lévén, éppoly állandó szükségleti cikk, mint étel és ital. Biztunk a matériában, olyan rajongó bizalommal, ahogy istenben hisz a hívö, mikor maradandónak és állhatatosnak és változatlanul képzel.

És mert hitele volt az anyagnak, hitele volt a munkának is, — a béke boldog igazhitüje, ha fából asztalt, ha kőből házat épített, arra gondolt csak, arra szerződött, azt tartotta szem előtt, mert abban a hitben dolgozott, hogy a mü annyit ideig marad meg, amíg anyaga s a beléje fektetett munka megbízhatósága tart; hogy ad-dig tart az épület, ameddig a kö-

amiböl épült. És nem gondolta meg, nem vette számításba a helyet, ahová épít. — legföljebb a holt talaj szempontjából — az élet-re nem gondolt, arra nem gondolt, hogy a ház talán két olyan ország határán áll, amelynek lakói titkon gyüölölik egymást s egy év mulva bombát dobnak a házra és egyen-lövö teszik a földdel.

Bizony szörnyü tanulság marad ki ásító roncsaidból, kegyes automatabüffé; s az eddigi tapasztalat már igazolja ezt a tanulságot. Európa romokban hever; minden belátás, minden józan életakarát, minden aggodó jószándék azt ordítja rükkbe: dolgozni, dolgozni, dolgozni! — és mégis, soha nem volt olyan kevés becsülete, olyan kicsi hitelo munkának olyan gyalázatos élete és keserves sorsa annak, aki dolgozni akar, mint napjainkban. A hitevesztett európai lélek közömbös lett a mü iránt, a pillér kiejti kezéböl való-ló kanalát, vállat von, — minek izzadjak, minek építsem fel, hol-nap a »másféle meggyözödsé«, a gyüöllet szeszélye ledönti, ha neki úgy tetszik. Minek az asztal, amin holnap is ebédelhetek, — holnap akármelyik »államférfi« vagy »faj-tájáért« lángoló harcos» vagy »osz-tályöntudatos forradalmár«, ha két napra felülkerekedik, bebizonyítja, hogy először nem is az én munkám, tehát nem az enyém, másod-szor nem is asztal, hanem szónoki emelvény.

Jobb, ha gyorsan megeszem te-nyeremböl, amit mára összeharác-soltam — nem várom be a való-rizálást, amiböl majd kiderül, hogy a székesegyház tulajdonkép-pen: kaszárnya, hogy a tudomány évszázadokra épült csarnoka tu-lajdonképpen politikai párt helyi-ség, vagy valami jóvátéti bi-zottság ülésterme, hogy ennek kö-zvetkeztében át kell alakítani, le kell rombolni fel kell építeni, visz-sza kell állítani, nem kell vissza-állítani, fel kell robbantani, meg kell semmisíteni, be kell csukni, ki kell nyitni, mert vissza kell tér-ni, mert előre kell menni, mert ki kell pusztítani, mert le kell gyözni, mert átkos liberalizmus, mert türhe-tetlen imperializmus, mert pániz-mus, mert ellenpánizmus, mert én-nekem ötöt meg kell ölni, el kell venni tölle, mert ő engem meg akar ölni, el akarja venni töllem és akkor inkább törjük össze, zuzzuk szét, dobjuk a vízbe, hogy ne legyen egy-kiünké se.

Aggodó jószándék, józan élet-akarás, jóvöbelátó remény: hagy-játok abba egyelőre ordító bizta-tását a munkának. Adjatok előbb biztosítékot a mü számára: általá-nos törvényt, amit vallásnak mond a hívö — és e törvénynek szankció-ját, amiben megbízhatunk, — imát, amivel munkához lássunk, isten nevében! Az »automatabüffé« le-rombolt oltára előtt mielőtt új ol-tárt építenénk, egy rövid imát, a Munka, a Mü Becsületében egy és oszthatatlan, kivétel nem türo, mindenki-re vonatkozó egyetemes törvényt tisztelő Európai Egyesült Szabad Allamok Esméjéhez!

MÜLABAK
MÜKEZEK
EGYENESTARTÓK.
SCHÖNBRUNN SUBOTICA
PAŠIČEVA ULICA 5. SZÁM. — TELEFON 2-75

HARLEY-DAVIDSON
a legnagyobb amerikai motocykl-égyr. szállít
olcson motorkerékpárokat 710 HP és 4 HP
villany felszereléssel
DOUGLAS
a legújabb angol motocykl-égyr. ajánl
enyven kívül motocykl-égyr. 304 HP és 4 HP.
A zagrebi és hoo rádiókió megvitaság a ve-
zérképviselet LJUBLJANA, SODNA ULICA 11.

Évit kiházásitják

— Igaz történet —

A szomszédasszony mesélte:

Liliputiék, egy kis házaspár, a Zsiványka utca 11 alatti hónaposszoba mélyén. Már messziről leri róluk a nagy, lelkendező szerelem és a tökéletes boldogság. Egy nett kis házaspár ők, ezt az egész zsványkai zsakulica fentartás nélkül elismeri róluk. A háztartási gondok Liliputiné gyöngé vállaira nehezdednek. Épp ezért nemrég azzal az öléttel állott elő, hogy cselédat fogadnak. Egy valódi tenyeres-talpas háztartási alkalmazottat, felesbe a háziasszonnyal. A nő két nap múlva helybe állott. Ünnepestes, megható jelenet volt. Szurkos, mále cseléde volt a háztartási személy, kis batyu lengett a hátán és két nevetlen kisgyermek baktatott az oldalán. Saját gyermekei. Két jóképű, drága gyerkőc. A család diszbevágtta magát, a férj, aki egy szociális, csupasív lélek, egy áldott teremtes, hogy kenyérre lehetne kenni, felvette az új nyakkendőjét, az asszonyka legtinomabb dzsemjét rakta elibe friss kenyéren és Évit a vasárnapi fotólyba ültették. Rém tapintatosan kifagatták a multját, jelenjét és jellemét illetően és az asszonyka és a háziasszony viribus unitis felvázolták előtte háztartási programjukat, mint Macdonald a felsőházban. Egész komoly minisztertanácsot ültek és Évi suta feje zugott, füstölgött a jövő gyönyöreitől. Uszott benne nyakig, valóságga elmerült, mint egy árva, haldokló katicabogár az esővízes kádban.

Évit aztán nevelni kezdték, tetőtől talpig és visszamosdatták, lesikálták, mint egy gangot és Évi estére ujjászületett. Kapott szagos-szappant, fogkefét, fogpasztát, szájvizet, körömrészelt és kölnivizet bőségesen. Csupa kellem, csupa illat, csupa etiket leit Éviből és olyan szagos volt, mint egy patika tiz lépésről vagy egy jobb parfümgvár. Egyenesen szagolnivaló való volt. Mintha skatulyából szedték volna ki. Egy cukorhaba. A zsványka utcai cselédek mind rém irigyelték Évi gyöngyvetét, míg a háziasszonyok nagyon elítélték Liliputiék viselkedését. (A Zsványka utcában természetesen nem zsványok laktak, hanem jóra való nyárspolgárok, — ezt az elején elfelejtettem kijelenteni.) Elsőnek a férj szociális önérzete lázadt fel a cipőpucolás ellen.

— Nem engedem, hogy agyondolgozza magát ez a párta — mondta pirulva és egyedül kapirgolta a sárt cipőiről.

Évit délutánokint lefektették a díványra pihenni. Míg szendergett, az asszonyka a legyeket hesegette róla és a tűzre vigyázt. Az uszonna-kakaót is mindig neki adták, mert a saját speciális gusztusa szerint csinálta és ez csak neki ízlett. Ebédet főzni, szegényke, nem tudott. A komisz vendéglői koszon épp hogy le nem soványodott. Liliputiék restelték is nagyon és sok szemrehányás érte miatta az asszonykát:

— Megölöd azzal a sok munkával, úgy kihaszndljátok, mint az igásbarmot! — és Évit alattomban rabszolgatartói ellen bujfogatta a csupasív férj.

Aztán előfizettek neki egy képes-újságra, és minden vasárnap délután a nagyszájos asszony gardirozta a mozi-ba. Reggel, ha beadták a kakaóját, elmesélte, hogy bikával álmodott és a kis házaspár lelkesen elomozta a nép egyszerű gyermekének üde, naív lelkét. Az ősi romlatlanságot.

Ma a kis szőke férj elcsipett az ucán és rejtélyesen félrehuzott. Bizalmas, szigorúan diszkrét ügy. Évit kiházásitják. Évinek jó partit keresnek. Most mutassam meg, mennyire vagyok jobbaradjuk. Adla-teremtette.

Hát kérem, tisztelt olvasó: Évi egy takaros, szemrevaló, jószagu. Egy grand dáma; művelt, házias. Nyugodt lélekkel ajánlom mindenkinek, akit illet: Biztos otthon és családi tűzhely. Gyermektelen özvegyek előnyben. Érdeklődni lehet Zsványka utca 11 alatt, jobbra, mindjárt mosókonyha mellett.

(—más.)

TAMÁS ISTVÁN:

AJÁNDÉK

Érted sosem akartam hegyeket dönteni,
meghalni vagy élni,
egyetlen indulatom se volt a Tiéd,
míg lelkem kínáltam prédán jobbra-balra
neked csak álorcás békétlen maradtam,
nem fájtál, nem hiányoztál,
csak megtürtelek búcsus szomorúságaiddal,
örömben nem hívtalak,
de ha sok véres bajmadár kergetett
hozzád szaladtam ezer félelmemmel,
ó, vastag galádság-héjjamból mindig kihámozta
emléktarisznyám Tőled már is gazdag, királyi,
cimbalmos, ájult délutánokon Te adtad
pillanat-színház legritkább cselédeit,
kényes magambabámulás helyett
a repülőgép és a rothadás vad csudálatát,
lelkendezésed a legszebb virág,
amit valaha mellemre tűztem,
szerelmed árbócán az én kalózzászlóm leng,
ragaszkodásodért fukar ajándék a vers,
dicséret harsány hála-kürtön:
békém, tűzhelyem, vigaszom vagy,
bánatesőben aranyernyő,
szent, szépséges vasárnapom.

Bolyongás a régi Torontál dzsungeljében

14. Plágium-pörök

Ilyenek is voltak Torontálban, habár az egyik csak félreértésen alapul, a másikat pedig előszóval követték el.

Brájer Lajos, aki az irodalom sok ágában jeleskedett, német verseiben volt a legtökéletesebb. Egy kötet műfordítása könyvben is megjelent, a modern magyar irodalom minden jobb tagja képviselve van abban egy-két költeményével.

Igy fordította le egyszer Szabolcska Mihály egyik legszebb versét is, amely azzal kezdődik:

Odahaza mindenki tevéled,

Csak a te neveddel fogadott...

A fordítás pompásan sikerült és megjelent a Fliegende Blätter-ben Ludvig Brájer aláírással. Azonban a sovinszta újság, amely csak eredeti dolgokat közölt, irigyelte a verset a magyar irodalomtól s törölte azt a sorát, amely a származását jelentette.

Nagyon kellemetlen volt az ügy, valamelyik fővárosi lap megtámadta érte Brájerit, aki azonban nyomban tisztázta magát, mert a világhírű vicclap készséggel igazolta, hogy ők voltak a bajszerzők.

Ezzel aztán elcsúszott a lárma. A másik pör László főherceg halálából származik. László az öccse volt a mostani József főhercegnek, rokonszenves szép ifju, aki szerencsétlenül járt a vadászaton. Megsebezett egy vadmacskát, az állat becseszt a bozóthba s László a zsáknánya után ment. Fegyverének kaka-sát nem csesztette le, úgy húzta maga után könnyelműen a puskát, míg egy ág a ravaszba akaszkozott s a golyó megölte a fiatalembert.

Őszinte, országos volt a gyász, a tragikusan elhunyt ifju életét mindenki sajnálta. A lapok gyászkeretben jelentek meg s a legszebb vezércikket róla Balogh Pál írta a Pesti Naplóban. Balogh volt akkoriban a legnépszerűbb publicista, érdemelt költő, a cikke is valóságos költemény.

Élt akkoriban Bokán egy Molnár Sándor nevű földbirtokos. Mokány kis ember, pompás szónok. Úgy is hívták, hogy az aranyszáju Sándor. Az volt a legnagyobb ambíciója, hogy bejusson a parlamentbe, de hasztalan sürgött-forgott az országos szabadelvű pártkörben, nem ad-

tak neki könnyű mandátumot. Az otthoniakon, illetve a vármegyebeliekben, pedig alig tudott így is megosztani a sok reflektáns. Aranyszáju Sándor azért időnkint fellépett — többnyire a Zichyfalvai kerületben, — de sosem jutott a választásig, mert időközben visszalépett valakinek a javára. Többnyire a Karácsonyi Jenőre.

A Karácsonyi—Dániel László-féle választás egyébként is elkecseregett küzdelem volt a mandátumért. Az embereket egymásnak uszították, hogy vérdíjakat tűztek ki a megvadult kortések egy-egy ellenpárti fejére, éjszaka nem volt tanácsos utazni, mert az árokból, vagy a kukoricásból puskagolyók röpültek az ember után, napirenden volt a gyújtogatás, nem is beszélve a fejbeverésekről. A választást költség egy-egy oldalon a kétszáz ezer forint körül járt, a kastélyokat pedig csak hosszú hetek kintartó gondos munkájával tudtak rendbehozni, olyan vandál neveltelenségeket követtek el a folyton lakomákra hívott választók.

Mindez egy mandátumért, illetve a virtusért, hogy ki a népszerűbb a kerületben. Érthető, hogy Molnár Sándor fázott az ilyen harcól, amely nem csak vére, hanem főleg zsebre is ment. Megelégedett annyival, hogy a megyegyűléseken harcolt, nem egyszer kínos meglepetést keltve bátor, kiméletlen, felszólalásával.

László főherceget meggyilkolta a vármegye is, az ünnepi szónoklatot Molnár Sándor tartotta. Az erkélyek zsufolásig tele gyászruhás szép-asszonyokkal, lányokkal, de a beszéd idején nem csak ők sirtak, hanem a férfiak is.

— Ez a Sándor! — mondogatták. Olyan kellemetlen tud néha lenni, hogy költségbe ejti az embert, aztán elárulja, hogy érző jó lelke is van. Különös talentum, szörnyű talentum.

Mikor befejezte a beszédet, percekig zugott a taps s valaki azt indítványozta, hogy a remek szónoklatot szószerint iktassák jegyzőkönyvbe.

Egyhangulag elfogadtattott. Néhány nap múlva különös suttogás támadt, ami addig terjedt, amíg megszerezték a bizonyítékot s a To-

rontál teleplezte Molnár, hogy Balogh Pál vezércikkét mondta el a maga szónoklatoként.

Molnár elég cinikusán válaszolt, igyekezett mosakodni, de a kétség-telenül nyers plágiumon nem tudott változtatni. Még a Torontálra is megnehezített a teleplezésért s ezt a sváb dialektusú verses-üzenetet küldte Brájernek:

Menschen, Menschen san mer alle,
Fehler hat a' jeder gnu,
Du lass, lieber Freund, Szabolcska,
Und ich Balogh Pál in ru'.

Azért több ünnepi szónoklatot nem bíztak rá. Hogy a jegyzőkönyvvel mi történt, arra már nem emlékszem. Ott van a vármegye levéltárában, utána kellene nézni, törölték-e belőle a beszédet?

Volt a Torontálnak egy nevezetes esete, ami emlékezetessé tette, hosszú ideig, témát adva a vicclapnak, 1893-ban történt, hogy a Kőszeg környékén tartott manóveren megjelent a Szász király is. Brájer éppen az esküvőjét tartotta Versecen, a lapot Hoitsy Jenő segédszerkesztő csinálta. Hórihorgas ember (Hoitsy Pál fivére), aki állandóan kutyakorbáccsal járt s a város legfiligránsabb kisasszonyainak udvarolt.

A lap jórészt délelőtt készült el, délután csak a táviratok számára tartottak fenn helyet. Közbeesett azonban az ebéd ideje, az idő melege szeptemberi volt, a sör jó hűvös. Ez a néhány órai várakozás, tétlenkedés minden redakció legkellemetlenebb ideje. Jön-e a távirat, miért késik?

— Fiu, hozzá még egy pohár sört! Végre megjött a fővárosi tudósítás és jelenti a nap nagy eseményét, hogy a szász király Kőszegre érkezett. A távirat mindig slágwortos, azt fel is kell dolgozni, — hát Hoitsy Jenő fel is dolgozta ilyenformán:

Kőszegről jelenti tudósítónk, hogy Szász Károly református püspök ma a királygyakorlatokra odaérkezett. Az egyházfejedelemet a vasúti állomáson ölelsége Ferenc József fogadta rendkívül szívélyesen. Kétszer megcsókolták egymást, aztán a király bemutatatta a költő-főpapnak a főhercegeket. Az egybegyűlt közönség viharosan éljenzett.

Az első pillanatban, mikor a közönség elolvasta a lapot, föl se tűnt a dolog. Isten neki. Van a királyoknak is szeszélye. Ha ugy szeret csókolózni, miért ne adjon belőle a Szász Károlynak is?

A reformátusokkal nem lehetett bírni.

— A kalocsai érseket sose csókolta meg, de még a herceg rimást se, pedig az valahogy közelebb áll hozzá, hiszen benne van a címében a herceg.

A bigott katolikusok sápadoztak, kezdte felütni fejét a kulturharc.

— A református szíviség mindent elér. Épp ez hiányzott még.

Másnap új dolgok következtek, felledésbe is ment volna az egész, ha Hock János nem unatkozik Budapestén az Újságírók Otthonában. De nem volt karamból-partija, már végigolvasta a lapokat s rávetemedett a vidéki újságokra.

— Lássuk, mit tudnak.

Igy került a kezébe a Torontál is, hiuz-szeme egyszerre odatévedt az inkriminált passzusra. Így lett aztán az elírásból országos szenzáció, illetve kacagás. Ha jól tudom, Szomaházy István írta meg elsőnek a Pesti Naplóban.

Nem lehetett azt menteni, kimagarázni sehogy. Máskor ráfognak a szegény nyomdászra, hogy ő sajtóhibázott, de Hoitsy — maga is kálvinista ember — büszkeségében ugy körülpüspöközte, meg egyházfejedelemzte a táviratot, hogy lehetlenné vált a király, meg a Károly felcserélését valószínűvé tenni.

Öreg riporter.

Statisztikai offenziva a magyar színház ellen

A kétnyelvű szubotica színház ötlete nem a magyarság köréből került ki. Távol állanak tőle azok a szláv politikusok és kultúremlők is, akik a nemzetiségi ellentéteket a civilizáció közös érdekeinek szolgálatában szeretnék feloldani és a faji acsarkodás ellensúlyát az országban található szellemi erők koncentrációjában ismerik föl. A szerb-magyar színház gondolatát egy szláv vállalkozó vetette fel, abból indulva ki, hogy a kérdésnek ilven megoldása a közönség szükségérzetében gyökereznek. Ez a kereskedői számítás sokkal inkább felel meg az itteni tényleges viszonyoknak, mint azok a mesterkedések, amelyek mindenáron politikumot akarnak belemagyarázni a színház problémájába.

Szó sincs róla, hogy a magyarság hivatott szervei akciót kezdtek volna a vajdasági magyar színház engedélyezéséért. Egyszerűen csak a vállalkozókedv mozdult meg a még klaknázatlan terület hasznosítására. Ezt a próbálkozást most a vajdasági radikálisok hivatalos lapja a mérgező gyanúsítás vitrioljával locsolja le. Dehortáló szöveget intéz a bunyevácokhoz, hogy ne ugorjanak be a magyar színház támogatásába és apellál az ő külön faji és kulturális egységükhöz, amely épen maradt a múlt minden magyarosító erőfeszítése ellenére is. Azt a verdiktet, hogy Szuboticanak nem jár magyar színház, a lap statisztikai adatokkal támasztja alá. Eszerint Szubotica lakossága a következőképpen oszlik meg: 90.000 bunyevác, 15.000 magyar, 8.000 szerb és 7.000 zsidó. A vak is látja ebből, hogy Szubotica nem illeti meg a magyar színház, amely csak arra volna jó, hogy ennek a nagy határvárosnak magyarságát dokumentálja.

Ilyen messzemenő következtetéseket von le a radikális párti organum egy nem is magyar, hanem szláv vállalkozó — egyébként igen életrelvélő — üzleti elgondolásából, amelyet ő a magyarság fórumainak meghallgatása nélkül teljesen a maga szakállára publikált. Egyelőre tehát befellegzett a magyar színháznak, szlávval kombinált formájában is. A magyarság a magyar színház hiányát mint adott körülményt tudomásul veszi, de ez nem azt jelenti, hogy a jogmegtagadás érveinek helyességét elismeri, hanem csak azt, hogy a kisebbségi célokért való küzdelem napirendjét önmaga szabja meg a szükség és lehetőség szerint. Mindenestre öröm látni, hogy milyen szegényes az argumentumok fegyvertára, amellyel a szubotica magyar színház létjogosultsága ellen hadakoznak.

— Szubotica bunyevác város, — mondják — ennél fogva a magyar színháznak itt semmi keresnivalója. — De Szubotica a magyar imperium alatt is bunyevác város volt és mégis volt állandó magyar színháza, amely kitünően prosperált. És ahogy akkor szépen megért egymás mellett a bunyevácok faji individualitása és a magyar színház boldogulása, úgy most sem konstruálható ellentét a kettő között. Azt csak nem lehet jóhiszeműen állítani, hogy a magyar színház magyarrá varázsolná az SHS királyság egyik legnagyobb városát, amely megőrizte bunyevác sajátosságát a Magyarországhoz való tartozás hosszú évszázadain keresztül. Ha a magyar közönség szomjúságot érez magyar színlelőadások után, annak oka korántsem irredentó fészkelődésben, hanem pusztán kulturális igényességben rejlik, amely a tapasztalatok szerint egyedüli tömör pillére egy színház fenntartásának. Különösen akkor nem játszható át ez az ügy bunyevác presztizskérdéssé, amikor épen az a cél, hogy a szláv és magyar színház kiegészítse egymást tekintettel a

Jakosság nemzetiségi tagolódására. Akármilyen értékesek is egyébként a magyar színház ellen felvontatott statisztikai adatok, a gyakorlati élet tanulságai egészen más mutatnak, mint amit a burokrácia által a politikusok használatára felállított számoszlopokkal bizonyítani szeretnének. Szubotica bunyevác város, de a noviszadi szintársulat csak az énekes személyzetét küldte ide vendégszerelésre, mert számításba vette, hogy a drámai előadásokat a közönség jelentékeny része nem látogatja a szláv nyelv fogyatékos tudása miatt. Ha például Szubotica két mozijától távol tartanak a publikumnak azt a réteget, amely

csak magyar feliratu filmeket ért meg, elbirna-e akkor a város csak egy mozit is? Ezek a tények nem kapnak helyet a statisztikai tabellákban, de annál jelentékenyebbek abban a kalkulációban, amely a szubotica színházi élet esélyeit latolgatja.

A kétnyelvű színház megvalósulása esetén az a kulturális plusz, amivel ez járna, az egész ország szellemi leltárát gyarapítaná, míg a nemzeti gyűlölködés, amely statisztikai adatok és más egyebek vesszőparipáján belovagol minden egészséges kezdésbe, a saját hazája értékkészletét pusztítja.

bm.

Haszontalan beszélgetés hasznos dolgokról

Irta: Jean Jeudi

II.

(Ugyanazok.)

2: (Egy folyóiratot lapozgatva.)
Lásna, én is ezt mondom (olvast):
»... akik nem e földből nőttek ki, nincsenek ideköltve, csak a jelenükért dolgoznak, de nem ismerik a múltunkat s nem számolnak a jövőnkkel. Igyekeznek a legjohiszeműbben, hogy a fal, amit építünk erős legyen és megbírja a tetőt, amely alá menekültek. De nem vettek részt a fundamentum lerakásában s nem óhajtanak mindig a tetőnk alatt maradni.«

1: Ez az idézet, ugy-e, abból a cikkből való, amelyik a vajdasági magyar kultúrával foglalkozik?

2: Igen és ön nem ad neki igazat?

1: Nem. Ez a felfogás klasszikál, regisztrál, katasztrófát készít az írók, akik egy nyelven írnak, egy kultúrához tartoznak, a születési hely s a tartózkodás véletlene alapján. Ez a felfogás újabb különbségeket konstruál — minden baj, vér, nyomor katasztrófa a mesterségesen megalkotott különbség ágyékaiból szakadt ki — a magyar irodalom munkásai között. A magyar nyelv és magyar kultúra csak olyan szelyemzsal-kapcsolatok, összefogó erejük olyan könnyen legyőzhető, hogy akik egyformán szerelmesei a nyelvnek és munkásai a kultúrának, azok között komoly különbséget jelenthet az is, hogy ki hol született? Ugyanannyi irodalmi különbség választja el azt, aki Subotican született, attól, aki Budapesten jött a világra, mint amennyi a földszinten születeteket az első emeleten világra jöttéktől megkülönbözteti.

2: De mégis, aki nem a Vajdaságban született, nem lehet vajdasági író.

1: És nem lehet az sem, akit pályáskorában hoztak ide? És aki minden iskoláját itt végezte, itt maradt, itt él és itt dolgozik?

2: Dehogyan nem, ezeknek vajdasági volta ellen nem is lehet kifogást emelni.

1: Hol van hát a cezura, amelyik biztos mértéket ad annak eldöntésére, hogy magyar író a vajdasági író bíszke címét mikor veheti fel? Ha hat éves korában került ide, akkor igen, de ha hét éves korában, akkor már nem? Ha tíz éves volt akkor még igen, de tizenegy éves korában már nem? Huszonkét éves korában igen, de huszonhárom éves korában nem? Ki fogja ezt a vitát eldönteni?

2: Ez a vita mégis megvan, ha senki sem tud benne dönteni.

1: De irodalompolitikus olyan vitát nem kezdhet, amit megnyugvással s az irodalomra hasznosan nem tud eldönteni. Figyire el, aki magyar író, az nem is törekszik nagyon arra, hogy vajdasági írónak elismerjék. Ez a vajdasági, vagy: erdélyi, vagy: szlovenszkói jelző azt jelenti, — ha nem csak az író tartózkodási helyére vonatkozik, — hogy enyhébb mérték, vállveregető elnézés, bátorító jóakarattal vezetett azt a megítélést, mely az író címet megadta.

Visszautastás helyett Milkó Izidort, mindannyiunk édes tanítóapját, épen mert nem vajdasági magyar író, hanem a Vajdaságban élő magyar író, még soha nem hallotta senki tiltakozni az ellen, hogy valakit besoroznak a vajdasági írók közé, de a prilevicasztentiváni lap tudósító már kifogásolta azt, hogy Szentteleky Kornél magyar író.

2: De hát vajdasági irodalom nincs? Erdélyi irodalomról nem lehet beszélni?

1: Nem bizony. Magyar irodalom van s a magyar irodalomnak vannak erdélyi és vajdasági munkásai. A magyar irodalom egységét nem törtélt szét a trianoni szerződés. Aki magyarul ír s maradandót alkot, az magyar irodalom munkása, akár Budapesten, akár Kolozsváron, akár Subotican született, vagy él. Bessenyeieék bécsi írók voltak? Mikos Kelemen rodostói író volt? Az irodalomtörténet ismerhet csoportokat és — a könnyebbég kedvéért — egy geográfiai helyhez fűzött osztályozásokat. De az a vélemény amit az imént felolvasott, az irodalomtörténet esetleges osztályozását olyan módon akarja előlegezni, hogy abból korlátokat emeljen és megkülönböztetéseket bélyegezen. A hely, ahol az író él, ahol az írásmű megszületik, csak téma, miliő, hangulatforrás; inspirálhatja, vagy elgáncsolhatja az író munkáját, de nem lehet mérték, kategória, alap az osztályozásra.

2: De mégis, »akik nem e földből születtek, nincsenek véglegesen ideköltve...?«

1: ... azok ha írók, mégis megfogják éreztetni, még ha nem akarják, akkor is, annak a földnek, levegőnek ízét, ami táplálja őket, annak az ének színt, ami rájuk borul s annak a népek szenvedését, aminek látójává és tudójává tette sorsuk. Figyire el végre, hogy ez csak a tehetségén múlik. Ha van tehetsége, nem is tud másképp írni, ha nincs tehetsége, születettett itt akárhányszor, élhet itt ezer év óta, mégsem tudja megmutatni írásaiban azt az életet, aminek részese lett.

2: De »nem ismerik a múltunkat, nem vettek részt a fundamentum lerakásában, s nem óhajtanak mindig a tetőnk alatt maradni.«

1: Nem kell ismerni azt a múltat, aminek nincs folytatása. Az nem fundamentum, amire nem lehet építeni, az csak rom, omladék, amit el kell takarítani, hogy lehessen építkezni. Nem óhajtanak mindig itt maradni? Ez irodalmi szempont? Mit változtat a vers szépségén, hogy a költője feltételes megállóhelyen, vagy végállomáson írta? Aztán a mai zürzaváros időkben ki tudja előre megmondani, hogy ki marad itt tovább és ki megy innen el hamarabb? Azt még értem, ha a választói jog, vagy községi illetőség tartózkodási időhöz van kötve. De mi köze ennek az irodalomhoz? Az irodalom nem képesítéshez kötött ipar, nincs községi illetőséghez kötve az írói cím, hogy bizonyos tartamu helybenlakást le-

hetne megkövetelni attól, aki írni akar.

2: És adóbizonylatot. És erkölcsi bizonyítványt.

1: Ugy van. Lásna, ha én írom azt, amit Ön mond, milyen értelmesen tud beszélni.

2: Kiknek fontos hát a vajdasági jelző?

1: Akik ezzel is szükíteni akarják a kört, mert az az érdekük, hogy minél kevesebben legyenek. Goethe biztosan nem bánta volna ha még száz Schiller él, de Patacsi Dénes soha nem fogja megbocsátani Ady-nak, hogy költő volt.

Illetőségi parforsz vadászat Erdélyben

Az új honosítási törvény rejtelmel Sándor Józsefet nem engedő felszólalni a Kamarában — Csik vármegye magyar főispánt kapott

Az erdélyi közönség különös érdeklődéssel fogadta Dettre Jánosnak a Ueniuszban, ebbe a lélekemelően szép folyóiratban megjelent cikkét arról, hogy a magyar kisebbségi politikát ez a nemzedék már nem tudja elvégezni, mert ur volt és az uralkodás mentaitásán kereszttől nézi a maga kisebbségi elhelyezkedését. A háboru után kisebbséggé lecsuszott magyarság úgy érzi magát, mint a szárazra kitétt hal. Csak az a nemzedék fog helyes kisebbségi politikát üzni, amely nem ismeri már a régi állapotokat és beleszüthetve az újba, azt természetesen veszti.

Azért említem fel e cikket, mert ez is bizonyítja, hogy az utódállamok, mentaitásai mennyire hajszálcsövesen érintkeznek egymással, akár a többséget, akár a kisebbséget nézzük. Ha az utódállami kormányok nem is beszélnek össze, ráfárlanak egybehangzóan arra a kritikára, amely a »nemzeti« jelleg megóvására ugyanazon intézkedéseket teszi folyamatba. Így a kisebbségek is; nem tudnak egymásról, sajnálatosan nem is érintkeznek egymással és mennyi kisebbségi lélek vívódása, kibontakozása, hajnalderengése és ismét elbágyadása ugyanazon vonásokat mutatja. A Dettre János cikkére a legnagyobb visszhang az, hogy ugyanabban az időben Erdélyben is így gondolkoznak és hogy a Dettre cikkével, egyidejűleg jelenik meg Paál Árpádnak, az erdélyi magyarság vezérének felszólítása, hogy át kell engedni a helyet a fiataloknak! Az erdélyi magyarságnak új politikát kell kezdeni és a szervezési munkálatokat faluról-falura a töretlen ifjúságnak kell felvenni. E politikának nem az egyházak védelmét kell kidomborítani. A nyelv védelmét, azt a principiumot kell megvalósítani, hogy az egyházak védelme mellett fontosabb az anyanyelv joga, amely egybeköt várost és falut, széket és magyart és keresztényt és zsidót. Ez az a nagy koncepció, amely az egész magyar egységet megtudja közös alapon teremteni. De e munka elvégzésére csak a fiatalok a képesek. És a betetőző munkát, amely elmaradhatatlan a székeység nyelvi, műveltségi és iskolai autonómiája, majd az a nemzedék kelti életre, amelyet Dettre János is egy későbbi időpontban elérhetőnek észlel.

Az erdélyi magyarság felett most is meggyülekeztek a fellegek.

A bukaresti kamara két törvényjavaslatot tárgyal és mindkettő az erdélyi magyarság közvetlen életműködéseit fenyegeti. Az egyik javaslat: közigazgatási reform. Az utódállamok közönsége előtt bizonyára meglepésszerűen hangzik, hogy a romániai városoknak és megyéknek a világháboru után öt évvel sincs autonómiai testülete, törvényhatósága vagy a közigazgatási életben a legcsekélyebb önrendelkezési joga. A prefektus, a polgármester és egy igen korlátozott számú városi ta-

Heti Híres Krónika

1924. Székő évi

KÖZGAZDASÁG

Illetéktörvény

nács viszi az erdélyi ügyeket és nincs a közösségi életnek egyetlen területe sem, ahol a magyar szavazat, a magyar képviselő a legcélszerűbb mértékben érvényesülhet. Mindez annál feltűnőbb, mert a békeszerződések értelmében az erdélyi székelyközösségnek autonóm illis jogai vannak kulturális és iskolai tekintetben és e joggal nem rendelkezik az utódállamok egy magyarsága sem, csak Erdély. Persze ez autonómia úgy a levegőben van, mint például Csehszlovákiában a ruthén kérdés. Még helyesebben és a tényeknek megfelelően, még olyaténképpen sincs. De minderről majd később.

Bukarestben a városi közigazgatás autonómiai szerveire vonatkozólag azt mondták, hogy majd később, amikor a közigazgatásról szóló törvényjavaslatot betérjesztik. Nos, e javaslat most ott fekszik a Ház asztalán. Meg lehet állapítani, hogy nincs benne sok köszönet. Mert e javaslat felborítja az eddigi összes rendszereket és gyökereiben megváltoztatja a közéletet. Az erős centralis izű reform a semmitőlünk nélkülünk elvét nem veszi figyelembe és egy mesterséges mechanizmust létesít, amely az eddigi tarthatatlan közigazgatási állapotokat így alkotmányilag fogja ratifikálni. A képviselők választása illuziózus valami, minden kinevezés alapon történik és nyugodtan el lehet mondani, hogy ez a merev centralis törekvés tüntet a nemzetiségek elnyomottságában még a többi utódállamok centralis törekvésein is.

A másik törvényjavaslat, amelyet már el is fogadtak, a román állampolgárság megnyeréséről és elvesztéséről szól. Sándor József kamarai képviselő mutatott rá, hogy e törvénynek mily sérelmes kitételei vannak a magyarságra. A törvényjavaslat második szakaszának megszövegezése egyenesen békeszerződés ellenes, mert két részre osztja az állampolgárokat, románokra és nem románokra és egy nem román nő gyermekei e javaslat szerint kimeradnak a törvény védelme alól. Az előadó rámutatott arra, hogy 1920-ban a polgárok tízezreit kényszerítették át a határon, mert nem volt illetékségi bizonyítványuk. Így esett le a román uralom ideje alatt a magyarok száma Kolozsváron 20 ezerrel és így történt ez Erdély más városában is. A szónok attól fél, hogy az új törvényjavaslat következtében e szomorú korszak megismétlődik és egy sereg volt állampolgár esik el a román állampolgárságtól.

Sándor József villámó beszédét a bukaresti sajtó váltakozó érzésekkel fogadja. AVitortul, a kormány hivatalos lapja Sándor Józsefet és a magyar pártot e nyílt vallomása miatt irredentizmussal vádolja és közli, hogy a kormány mindent meg fog tenni, hogy a magyar »propaganda« hatásait neutralizálja. Egy másik lap az Universal pedig súlyos szemrehányásokat tesz a kormánynak, hogy miért engedi meg, hogy Sándor József folytonosan a Népszövevetséggel fenyegetőzzenek. Sándor József eljárását merésznek nyilvánítja és hibáztatja azokat a politikai pártokat, amelyek szóbaállanak a magyarokkal. A sajtópropaganda meg is tette hatását, mert a kamara másik ülésén a többség megakadályozta, hogy Sándor József szóhoz jusson.

Politikus szemmel nézve a dolgokat, úgy látszik, hogy a kormánynak nagyon fáj, hogy a magyarság politikai szerve a hatalmas Avarescu párttal lépett fegyverszövetségre. Ezt az egyezkedési politikát a kormány elmulasztotta és ma már nehéz magát a magyarsággal megértetni. A kormánynak azon lépése, hogy Csikvármegye élére kinevezte az első magyar prefektust, Ernye Árpádot, hatástalan marad, mert Ernye Árpád liberális-párti magyar és a hivatalos magyar álláspontot nem képviseli.

(-1. -5.)

Dijjegyzék 263. tét. Műszaki felülvizsgálás iránti kérvények, ha egy épület, mint teljesen kész átadandó, fizetendő városokban, mezővárosokban 300 dinár, falvakban 100 dinár.

Dijjegyzék 264. tét. Épületjavítások műszaki felülvizsgálásáért jár városokban és mezővárosokban 50 dinár, falvakban 20 dinár.

Dijjegyzék 265. tét. A feladó azon utólagos intézkedéséért, hogy a szállítási szerződés megszűnjön és a küldemény a feladó állomásnak visszaküldessék vagy más állomásra inditassék vagy más címzetnek kiadandó stb. a vasuti tarifában előirt taksán kívül még 10 dinár.

Dijjegyzék 266. tét. Utánvételek után az átadás és kifizetés előtt fizetendő a kifizetendő összeg fél százaléka.

Ez a taksa egy dinárnál kevesebb nem lehet.

A leadó vasuti állomáson azon hivatalos megerősítésért, hogy az illető áru kiadott a címzettnek, fizetendő 10 dinár.

Postai utánvételek után ez a taksa nem fizetendő.

Dijjegyzék 268. tét. Refakcia kifizetése utáni keresetre 20 dinár.

Dijjegyzék 270. tét. 1. A posta- és távirtdiskola elvégzését igazoló bizonyítványra, a felső évfolyamra nézve 50 dinár, az alsó évfolyamra nézve 20 dinár.

2. A posta-távirtdai iskolában valamenyny tanítárgyból való újbóli vizsgálat letehetésére nézve kiadott engedély után 20 dinár, valamennyi tárgyból való utólagos vizsga letétele iránti engedélyre 30 dinár.

Dijjegyzék 271. tét. Sürgönyökre, melyekkel vasuti állomásokról vagonok kéretnek, utasok, áruk vagy állatok szállítására vagy a melyekkel szénét rendelnek állami bányáknál és sürgönyökre, melyeket egymással váltanak magánvállalatok

igazgatóságai és ügyosztályai állami vasutak építése tárgyában 5 dinár.

Dijjegyzék 272. tét. A részvénytársaságok alapszabályainak jóváhagyásáért a részvénytöke minden 1000 dinárja után 1 dinár.

Az alapszabályok megváltoztatásainak jóváhagyásáért 100 dinár.

De ha az alapszabályok megváltoztatásával a részvénytöke is felemeltetik, a felemelt részvénytöke után szintén a fenti 1 dináros taksa fizetendő minden 1000 dinár után.

Dijjegyzék 274. tét. A mértékek és mérési eszközök felülvizsgálásáért, valamint az arany és ezüst minőségének, tisztaságának és finomságának megállapításáért az az illeték fizetendő a mit a kereskedelmi miniszter előir az arany és ezüst finomságának megállapítására vonatkozó törvény alapján.

Dijjegyzék 275. tét. Ipari vállalat engedélyezése iránti kérvényre 100 dinár.

Dijjegyzék 276. tét. Az ipari vállalat üzésére nézve kiadott engedély után 2000 dinár.

Dijjegyzék 277. tét. Az engedély átírásiáért 4000 dinár.

Dijjegyzék 278. tét. Az engedély megváltoztatásáért 500 dinár.

Dijjegyzék 279. tét. Fűrész, malmok engedélyezése magán, községi, egyházi, vagy kolostori földeken, vagy már engedélyezett ilyen fűrész, malmok munkája meghosszabításának engedélyezésére, minden den akár egyenes akár körfűrész után évenként és pedig:

a) pataki fűrész, malmok után minden akár egyenes, akár körfűrész után 20 dinár;

b) gőzfűrész, malmok, villamos turbinák után 30 dinár, és pedig félgátta 150 dinár; teljes gáttal 50 cm. széles szélességgel 200 dinár; 50 cm. nagyobb szélességgel 600 dinár.

Dijjegyzék 280. tét. Erdőkitermelése

iránti bejelentések akár kereskedelmi, akár feldolgozás, akár építési anyagok készítésére irányul a feldolgozás, s akár végett, kitermelésre vagy árlejtés avagy szerződés utján adatik át az erdő kitermelésre, fizetendő:

Magántulajdonban lévő véderdőkben minden véderdő után 30 dinár, állami, községi, kolostori vagy egyházi erdőkben minden erdő után 70 dinár.

(Folytatása következik.)

Spektator.

A régi osztrák-magyar bankjegyek tulajdonosainak kártalanítása

Hivatalos helyről közlik a Bácsmegeyi Napló munkatársával: Az osztrák-magyar bank liquidátorai már megállapodtak a régi bankjegyek tulajdonosainak kártalanítására vonatkozólag. Minden száz koronára a következő összegek esnek:

Első kategória, 1918 október 27-ke előtt kiadott bankjegyek, amelyek 1919 június 15-e előtt beigazolhatólag a régi osztrák-magyar monarchia területén kívül voltak: 1.15 aranykorona.

Második kategória, 1918 október 27-e előtt kiadott bankjegyek, amelyek 1919 június 15-e előtt nem az osztrák-magyar monarchia területén kívül voltak forgalomban: 1 aranykorona.

Harmadik kategória, 1918 október 27-e után kiadott bankjegyek: 0:15 aranykorona.

A liquidátorok legközelebb megkezdik a régi bankjegyeknek ebben az arányban való beváltását.

Szerkesztői üzenetek

S. Minden hozzánkintézett kérdésre válaszolunk. Ha e rovatban nem találta meg kérdésére a választ, levelét bizonyosan meg sem kaptuk. A válasz sürgetése helyett sziveskedjék a kérdést megismételni.

Ariadne. Versei valamivel jobbak, mint a próbálkozó versek átlaga, de még messze van a közölhetőségtől. Még nincs benne egyéni hang, egyéni mondanivaló egyéni forma.

Ugyanúgy kedvesem
abban ügyebár
egyetériünk,
hogy
csakis

TEÁSKANNA
VÉDJEGYŰ TEÁ
ISUNK.

Kiadósága folytán gazdaságos,
peazar aromája, és kitűnő ízű.

TEÁSKANNA VÉDJEGYŰ TEÁ csakis
eredeli csomagolásban Teáskanna
védjegyű felírással valódi. Kapható
minden fűszerkereskedésben.

Ajánlunk:

Magánjáró átalakításhoz
való acél és vasöntvényeket.

Mc. Cormik négyzetbe ültető
gépek 28" v. 32" vetőlánccal vagy anélkül.

Debreceni gépgyári gazdasági gépeket
vizonteladónak nagyban és kicsinyben.

Ulmi egy- és kétvasu ekéket.

Körting és Simeringi motorekét
legjobban bevált üzemgépek kisebb gazdaságok részére.

Schumacher Rudolf Fiai
Staribecsej.

Rejtvény.

Mult vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése

„Papitalár“

Helyesen fejtették meg 42-en. — Könyvjutalmat nyertek: 1. Boros Béla Subotica, 2. Flamm Józsefné Beograd, 3. Póka Margit Subotica, 4. Hermann Lajos Zagreb, Palmotičeva ul. 50. II.

Dynamok, motorok, transzformatorok stb. javítása és tekerceslése végeztetnek jótállás mellett a

SPECIALIS SZAKMŰHELYBEN
HOLITZKY KÁROLY
villamossági gépjavitó műhely Novisad, Parnog Mlina ulica 8. (Gözmalom ut) — Sürgőncim: „TECHNIKA“

Cukorrépa mag

Piukovits József žedniki gazdaságában, termesztett cukorrépa mag kapható.

Cim: Piukovits József, központi irodája Subotica, VI. Jelašičeva ulica 4. Telefonszám 541. 950

FRIEDMANN MÁRKUSZ
villanyfelszerelési és mechanikai vállalata
Subotica, Paja Kujundžičeva ulica 18. Telefon 172.

KÉSZIT és JAVIT
mindennemű villany, erőátviteli és szállodal csengőberendezést, jelző csengőt stb. Villamos égők minden nagyságban gyári áron

villanyyszerelési cikkek
a legolcsóbb napi árban kaphatók nagyban és kicsinyben. — Ajánlattal és tervrajzzal készséggel szolgál teljesen díjtalanul.

BLAU és LUKÁCS
ELEKTROTECHNIKAI GYÁR
BUDAPEST

Vojvodinai vezérképviselőt és gyári főlerakat

„VOLTA“ műszaki és villamossági r. t.
Veliki-Bečkerek.

FAKERESKEDŐK RÉSZÉRE
OLCSÓ BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS A
KOVINI BANK R. T.
faosztálya Kovin (Banat)

Fűrész-, építőanyag ugy kemény mint puhafában, gümbla, szédeszka mindenkor raktáron. Kivánatra minden méret vágatik. Eladás engros és detailban.

NŐI FÉRFI
SZABÓ-PRÓBABABÁT

elsőrangú csinos kiviteben a legolcsóbb árban szállít **SOLDO JÓZSEF** szabó-próbababa és álaró gyára
ZAGREB, Paromlinska cesta 1. 1386
Vizontelárusítóknak árendemény.

NAGY GÉZA
műszerész, motorerőre berendezeti nagy gépműhelye
SUBOTICA
I. Slosova (Árpád) u. 14

Készít: Mechanikai munkagépeket, szénapréseket, darálómalmokat, varrógépeket, motorikusan meghajtó készüléket stb.

Javit: Irógépeket, kerékpárokat.

Szerel: Üzemberendezéseket, villany- és vízvezetékét stb.

Ugyanitt eladó Remington irógép és nagyteljesítményű körforgó szivattyúk
Tanoncok felvétetnek!

REDŐNYÖK

minden nemben ugymint **ACÉL**
„Esslingen“-féle fa zsaluablak és vászon továbbá az összes mű- és lakatosárúk valamint **TEHERFELVONÓK** gyártása
BERNOLD SZILVESZTER
NOVISAD, gázgyárral szemben. Alap: 1885. Telef.: 234.

EDER és CRDÉNYÓ
MŰBUTOR ASZTALOSOK
OLAKBERENDEZÉSI VÁLLALATA

SUBOTICA IV. SUDAREVIČEVA-U. 4. HARAMBAŠIČEVA 15.

Elszakadt gépszijat, löszerszámot, cipőt és mindennemű bőrdolgot varrás nélkül **tökéletesen megragaszt a**

„Butidor“
bőrragasztó

Főelárusító: **Deutsch Károly St.-Kanjiža.**

Emmentali sajt

naponta friss tea-vaj eredeti gyári áron kicsinyben is: **M. VÁGÓ** sajtgyári raktár
SUBOTICA, Paja Dobanovačkog ulica 7.

Cséplőgéptulajdonosok, iparvállalatok pékek és magánosok figyelmébe!

HULLADÉK és HASÁBFÁT
olcsó áron szállít azonnalra
ISAK GLASER BAJMOK
Kérjen ajánlatot! 1300

Fakereskedők figyelmébe!

Nagyobb detail faüzlet, más vállalat miatt (a raktár áll: építőfa, asztalos deszkaárúk, tűzifa) rakteleppel együtt, a Tisza mentén a város legforgalmasabb helyén **ELADÓ.**
Cim a kiadóhivatalban. 1425

226 **WEISZ JENŐ**
kefeárugyára

Subotica, Telefonsz. 188.

AJÁNlja
KITÜNŐ MINŐSÉGŰ VERSENYEN KIVÜLI KEFE, ECSET, SEPRÓ, MALOMKEFE GYÁRTMÁNYAIT

Főmolnárt
elsőrendű, energikus, minden tekintetben önálló szakértőt keresünk. — Ajánlatokat csakis elsőrangú bizonyítványokkal, az eddigi működés megjelölésével kér: 1481
Lipković és Hubert, Ada

KÖTŐ- és SZÖVŐGÉPEK

és összes kellékei a legelőnyösebben ismert cégektől, mint: Feliks Lederer Wien, Wilhelm Barfus Apolda, Fritz Schuster Chemnitz, Sander und Graff Chemnitz, nagy választékban és mérsékelt áron Jugoszlavia egyedüli képviselője **KOZMA ALFRÉD-nél** Osijek I. Županijska ul. 42. Tük minden számban raktáron.

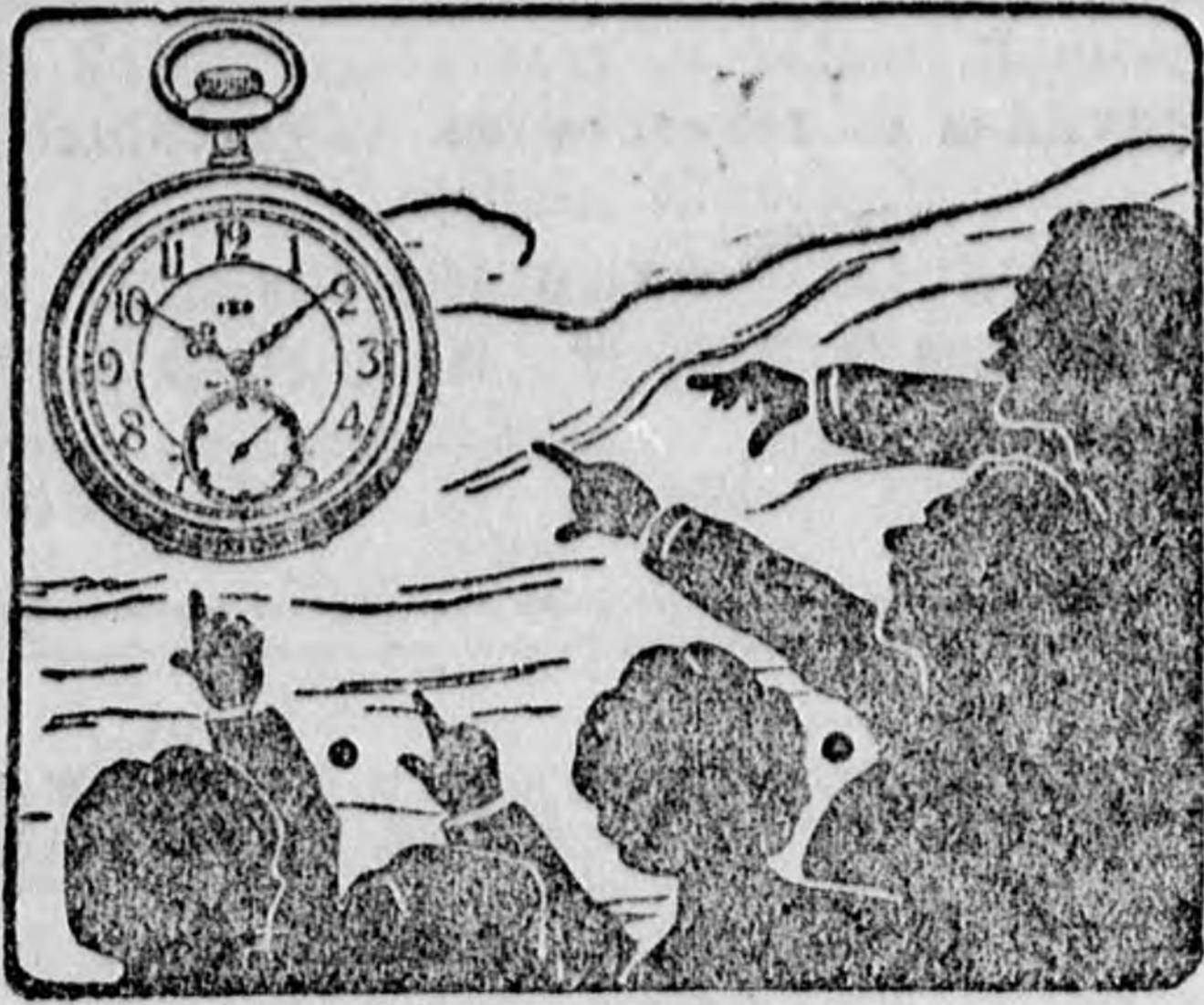
Tűz-, betörés-, üveg- és életbiztosításokat

bármely társaságnál olcsóbban átvesz

„KONTINENTAL“ BIZTOSÍTÓ ÉS VIZONT-BIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG.
Főügynökség: Subotica, Petrogradska ulica 5

Kivándorlás miatt

jól menő fogtechnikai labororium
teljes felszereléssel **ELADÓ** Beogradban.
Cim: Aksentijević és Fixmann Beograd, Skopljanska 18. 1468

Az óra

vásárlás bizalom dolga, mert a vásárlásnál nem lehet tudni, hogy a javítások mennyiben drágítják meg az óra árát.

Cs akkor védekezhünk veszteségek ellen, ha az óramű teljes megbízhatóságára meg van a garancia. A Suttner-cég, mint saját svájci óra gyárának jugosáviai leányvállalata, állandóan csakis elsőrendű órákat tart minden ábrán raktaron. A legjobb az „H. O.” jég! A svájci gyár szavato az óramű jóságáért. Kérje a ragdagon illusztrált árjegyzéket. Postaköltség e küldjön be mindössze 2 dinárt.

H. Suttner Ljubljana 976. sz.
óraszétküldési ház, Szlovénia.

UNITED STATES LINES

NEWYORKBA

Southampton-
Cherbourgól **LEVIATHAN**

október 30, november 20, december 15.

GEORGE WASHINGTON

október 24, december 29.

Leviathan . . . . . ápr. 1. ápr. 22. máj. 13.
George Washington márc. 22. ápr. 19. június 11.
President Roosevelt febr. 4. márc. 8.
President Harding . febr. 11. márc. 15.
Amerika . . . . . febr. 22. márc. 26.

Indulás Southampton és Cherbourgól 1 nappal később.
Mind a közelebbi az alanti címnél megtudható;

UNITED STATES LINES

BEOGRAD: Beogradska Zadruga palotája — Hotel Bristolal szemben —

ZAGREB: Središnje Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga, Mihanovićeva ulica 2. Pályaudvarral szemben.

LJUBLJANA: Brodarstvo Sjediničenih Amerikskih Držav Dunajska čista št. 29.

SARAJEVO: Savez Hrvatskih Seljačkih Zadruga za Bosnu i Hercegovinu, Aleksandrova u. 52.

SUŠAK: Banka za Pomorstvo. 6888

MURAKÖZI

3—5 éves igáskancák,
3—4 éves fedezésre alkalmas
tenyészmenek, 1 éves kancák
csikók jutányos árban
beszerezhetők

Julio Hoffmann Čakovec
Medjumurje, Jugosávia. Telefon 31.

Elsőrendű akác, szil, kőris, tölgy
bognárfa

minden méretben olcsó áron
azonnali szállításra kapható „AGRARIA” R. T.
SOMBOR. :: Ugyanott szőlőkarók és 7
méteres akácfa komlórudak is kaphatók.
1479

„VULKAN”

Industrija slavnikov in klobukov
Subotica, Štrosmajerova ulica 20. (Halpiac).

Gyárt mindennemű női szalma- és nemez-
kalapokat nagyban és kicsinyben.

Tavaszi szezonra rendeléseket már most
elfogadok.

**Bächer acélekék, boronák, kultivátorok,
különböző kapálók, valamint minden-**

**nemű modern talajmivelő eszközök. —
Eredeti Melichar Unikum Drill vetőgépek,
műtrágyaszórók, 2 és 3 soros kukorica-**

vetőgépek, aratógépek, fűkaszálók, széna-

**gereblyék, kőszűrőövek, eredeti Manilla
zsineg. — Mindennemű mezőgazdasági
eszközök és gének haladó gazdák részére.**

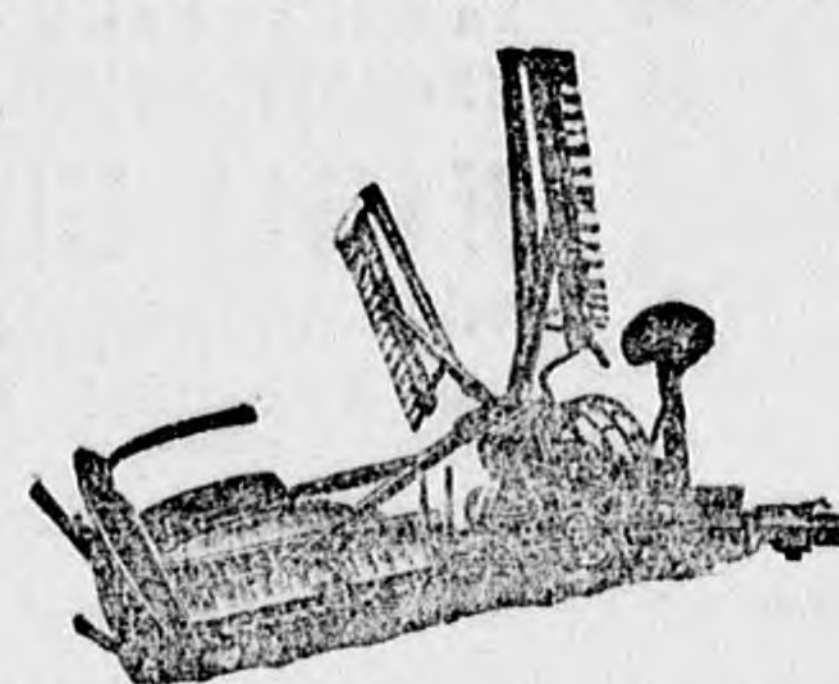
Állandó gépkiallítás és nagy raktár

Bächer R.-Melichar F. Novisad I.

na Limanu. — Telefon 522. — 8504

MASSEY-HARRIS

FÜKASZÁLÓK és ARATÓGÉPEK

RECORD

IPARI és KERESKEDELMI R. T., OSIJEK

Birtok

50—200
hold
terjedelemben

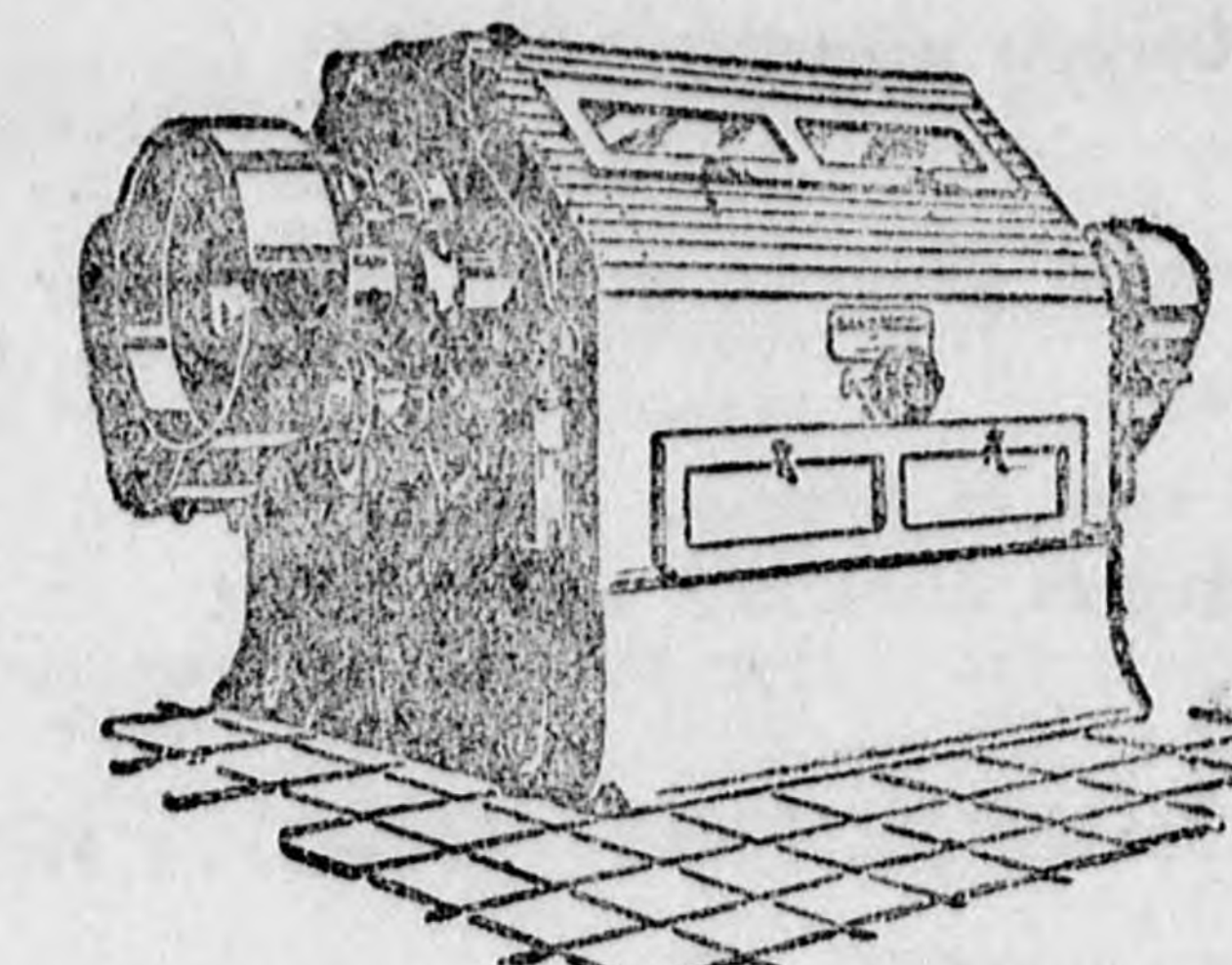
BÉRLETRE KERESTETIK

körülbelül 5 evre holt és lehezőleg élő fe szere-
léssel. A felszeelés és a föld szakzerű karban-
tartásáért gazdasz-szakember felel. — Ajánlatok:
„Grupd II-707” jelige alatt az Interreklam R. T.
Zagreb, Palmotićeva u. 18. küldendők. 1179

Fával égetett, fehér,
I-a DARABOS kőmentes
(kiskemence) MESZET
elsőrendű, olcsó, kőmentes
ÉPÍTŐ MESZET
I-a PORTLANDCEMENTET
bármikor azonnal szállít vagonvételben minden vasutállomásra
bermentve
Szénkereskedelmi és Áruforgalmi Társaság
Veliki Bečkerek
Interurb. Telefon 85. 1379 Sürgőnycim: „MONTANA”

GANZ-HENGERSZÉKER

1924. évi modell

Record Ipari és Kereskedelmi R. T.
Osijek

Kanadáról és Amerikáról

a kanadai bevándorlási törvényről, a díjtalan
beutazási engedélyről az u. n. bevándorlási le-
vélről, a vízumról, az új amerikai kvóta-törvény-
ről stb. információt ad személyesen díjtalanul,
levélben 10 dinár (vagy bélyeg) ellenében.

BÜRO AMERIKA Novi Sad
8505 Kr. Petra ul. 11. Telefon 25.

Kereskedősegéd

idősebb, elsőrendű munkaerő, ki ut-
zásra is alkalmas, szerb, német és ma-
gyar nyelvismerettel, valamint egy

Irodista (-nő)

perfekt gyors- és gépiró, valamennyi
irodai munkában jártas és ki a szerb,
német és magyar nyelvet szóban
és írásban bírja, azonnalra felvétetik

„SILESIA”
szövegtárak gyári lerakatánál
Novi Sad, Pašićeva ulica 21.
8506

A ROSSZ ÜZLETMENET

jóra fordul, ha szeszes italait 7240

KOHNIGNÁC
bor- és szeszeru nagykereskedő cégnél — VELIKI-
BEČKEREKEN — szerzi be. A cég saját főzde
tellett rendelkezik. — C gnac, törköly, szilvium
és barac palnka minden versenyen felett állnak.
Saját rum és likörg artás, Vörös- és fehérborok
hordóban és palackokban. Az árak a legsoz idab-
ban vannak kal utálva. Telefonszám: 91.

Iparvállalat kereskedelmi osztályának
vezetésére olyan rutinizott kereskedő
TÁRSAT keres, ki 250.000 dinár tő-
kével rendelkezik. Ajánlatok „Mérleg”
jelgére a kiadóhivatalba kérenek.
1492

I-a fehér szlovéniai darabosmész
Portlandcement. Gipsz. 354
Mindennemű építési anyagot szállít
„SPONA”
építési anyagkereskedés Zagreb
Trenkova ul. 6. Telefon 11-27.

FELELŐSSÉGGEL ÁTJAVITOTT LOKOMOBILOK

LANZ-WOLF ————— építési év 1914-22.

HP	HP	HP	Ujak	HP
10-15	60-70	170-230	40-65	HP
15-20	70-85	200-300	50-80	"
20-25	80-100	300-400	70-100	"
20-30	90-120	400-500	100-140	"
30-40	100-130	500-600	120-170	"
40-50	120-170	ujak	130-190	"
50-60	130-190	26-42	170-210	"
55-65	150-200	30-50	200-300	"

Elsőrendű átjavítva. Kipróbálva. Egyévi gyári jótállás. Komplet szerelés. Tekintse meg állandó raktárunkat.

NYERSOLAJ- és BENZIN- MOTOROK 5—50 PS-ig. MINDENMŰ MALOMGÉPEK

elsőrendű kivitelben

MODERN MALMOK

berendezése, már meglévő malmok

ÁTALAKÍTÁSA és ÉPÍTÉSE

a legújabb rendszer szerint.

Silos és gabonapadlások gabonaszállítóberendezések

Nagy raktár Zagrebban. Mérnöki látogatás tervezetek, prospektusok és katalógusok ingyen. —

Azonnali szállítás! — Mérsékelt árak!

Transzmissziók. — Komplet szerelések.

Braća Fischer D. D. Zagreb

Pantovčak 5.

476

Zsákok jutából, lenből és kenderből.

Szalmazsákok viszontelárúsítóknak gyári árbán. — Lisztes-, só-, szilva-, komlós-zsákok. — Jutahessianok minden minőségben. — Használt zsákok. Kocsi- és vagonakaró ponyvák minden méretben, rendelésre azonnal elkészítetnek. Zsinegek minden vastagságban és minőségben. Kötélárúk és halászati cikkek. — Takarók legjutányosabban be szerezhetők:

AVRAM SCHIFF

zsák-, zsineg- és ponyvanagykereskedő
zsák- és ponyvakölcshőznél

Központ: Novisad   Fiók: Beograd
Futoški put 4   Kralj. Marka 7
Telefon 402   FIOKOK: Telef. 29-25
Sürgöncim: Zagreb, Wien, Budapest.   Sürgöncim: KANAPIA
JUTEŠIF   — Kérjen árajánlatot! —

Muraközi lovak

Igás tenyészkancák, tenyészmenek és éves csikók állandóan kaphatók

Vajda Elemér, Čakovec

Muraköz, Jugoszlávia

Elsőrangú bácskai és bánáti referenciák. Istállók vasutállomással szemben.

Táviratcim: VAJDA ČAKOVEC, MEDJUMURJE

Interurban telefon 59, 4 és 3.

1502

BANKA UNGARO ITALIANA MILANO

Piazza Paolo Ferrari 3. a Scala-színház közelében

Az összes bankszerű műveletek legkulánssabb lebonyolítása. Levelezők a világ minden országában, Oroszországot is beleértve.

Sürgöncim: UNGITA MILANO

1062

Jól menő épület és

m ű l a k a t o s á r u ű z e m

Osijek város központjában, motorerőre berendezve minden lehető segédeszközök és gépekkel, valamint teljes leltárral eladó, esetleg bérbeadó. Ajánlatok „Schlosserei“ jelige alatt Schmolka hirdetőirodába, Novisad, Futoški put 2. szám kéretnek.

Szivógázmotortulajdonosok-

nak ajánlunk la száraz villázott

FASZENET

legalcsóbb napi ár mellett szükség szerinti szállításra

DANICA FAIPAR, OSIJEK,

Desatičina ul. 27. Telefonsz. 404.

812

VELIKI BECSKEREKI MALOMÉPÍTŐ R. T.

(A. D. za PODIZANJE MLINOVA)

TELEFON: 264 ALAPITTATOTT 1921-ben Távirat: „Mühlenbau“

Elvállalunk új malomépítéseket, teljes és részleges átalakításokat legjobban bevált rendszerünk alapján.

Hengerek csiszolása és rovatkölása.

Gyártunk mindennemű malomgépeket, azok részeit és minden szükséges berendezési tárgyakat, legrövidebb szállítási határidőre és legkedvezőbb feltételek mellett.

Állandóan raktáron mindennemű GÉPEK, HENGERSZÉKEK és „METEOR“ MALOMKÖVEK.

Fennállásunk óta berendeztünk 20-nál több belföldi kereskedelmi és vámmalmot (napi fél vagon, től 12 vagonig terjedő teljesítőképességgel), mely munkáink a legszebb eredményeket igazolják. Kívánságra árjegyzékkel, referenciákkal, tervezetekkel és mérnöki kiküldéssel szolgálunk

INGYENES és FIZETŐ UTAZÁS

DÉLAMERIKÁBA

Hamburg Délamerikai Hajóstársaság hajóival

Velikibécskerek: Aleksandrova (F6) ul. 27.

és Beograd: Balkanska ulica 49. szám.

A kivándorlási csoportok a következő napokon indulnak: március hó 1., 2., 5., 6., 7., 20. és 21-én.

S. AD. ENEL SUBOTICA

varrógépek, kerékpárok s kellekek
szaküzlete

Eredeti német gyártmányú iparos- és női varrógépek, legjobb és legolcsóbb beszerzési helye. Kerékpárok s az összes alkatrészek legkedvezőbb áron kaphatók. — Nagy javító műhely.

Engros: Petrogradska ul. 3. 1051   Detail: Jelašićeva ul. 2.

Telefon 815.

HALBROHR ÉS TÁRSA Elfogad

mindennemű bel- és külföldi szállítást.

nemzetközi szállítási és
beraktározási vállalat

SUBOTICA.

Telefonok:

Telep: 5—70, Vasuti kirendeltség: 71. Gyors, pontos és lelkiismeretes kiszolgálás!

Sürgöncim:

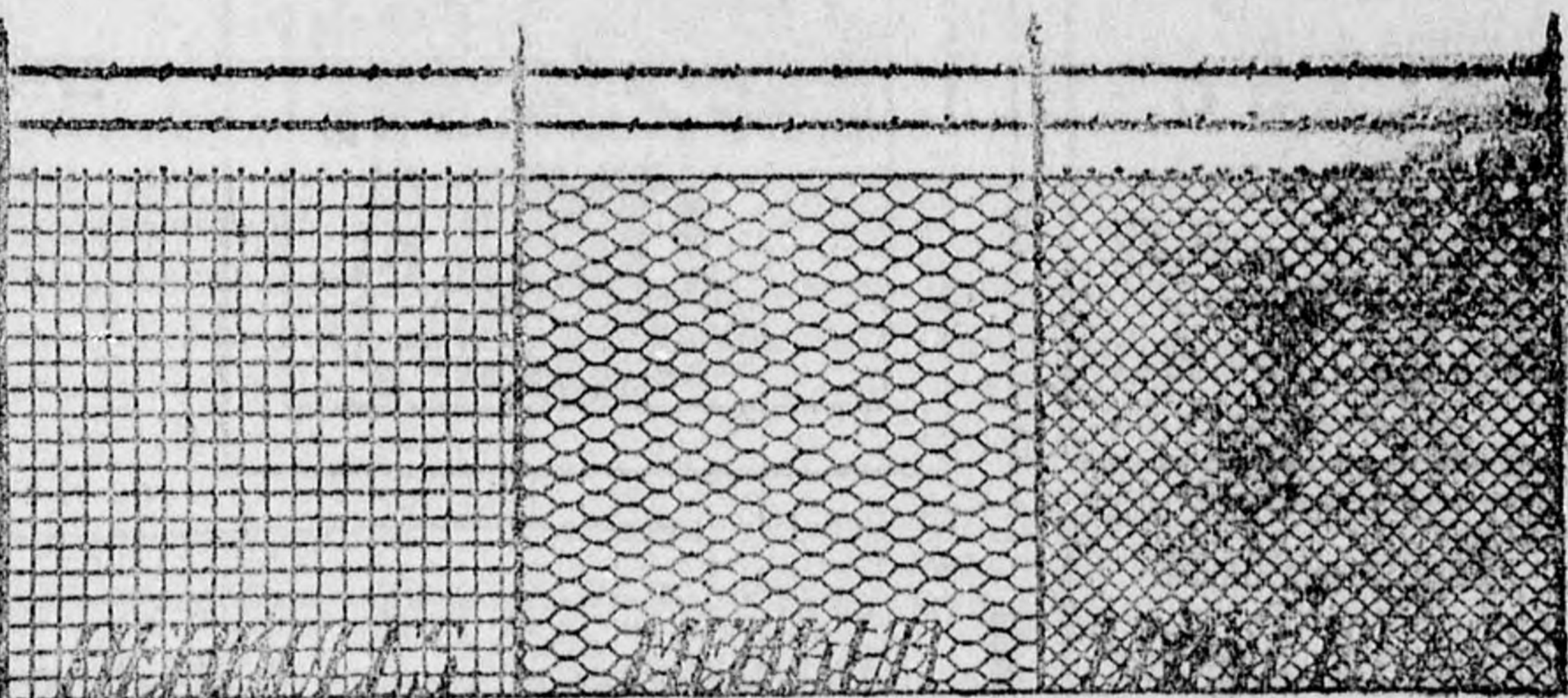
Halbrohr szállító, Subotica.

Végez elvámolásokat.

Beraktároz mindennemű árut és
butorokat saját száraz
raktáraiban.

Butorszállítás saját párnázott butorkocsikban.

Vám- és szállítási ügyekben díjmentes felvilágosítás!

Legolcsóbb, legtartósabb és legszebb kerítés a

DRÓTKERÍTÉS

Mindenféle drótkerítés

Kramer Testvérek Novisad

drótáru és vasszerkezeti gyárában szerezhető be legolcsóbban

Készítünk drótfonatokat, drótszöveteket, tüskésdrótot, diszes ajtókat, kapukat vaskerítést, vasrácsokat stb.

Gyárunk e szakban belföldön a legrégebb és legnagyobb 278
Legolcsóbb beszerzési forrás.

HUZALOK

ZSINÓROK, — KÁ-

BELEK — AZ ÖSSZES

SZERELÉSI ANYAGOK — IZZÓ-

LÁMPÁK — VILLAMOS FŰTŐTESTEK

VASALÓK — CSILLÁROK — VENTILATOROK

Kralja Aleksandra ul. 17

NOVISAD RELAIS NOVISAD

ELEKTROMOSSÁGI GYÁR RÉSZVÉNY TÁRSASÁG

KOMPLETT CSENGŐ- és TELEFONKÉSZÜLÉKEK

ZSEBLÁMPÁK — ÁRAMMÉRŐK — MŰSZE-

REK — VILLAMOSTELEPEK TER-

VEZÉSE, ÉPÍTÉSE — MOTO-

ROK, DINAMÓKSZÉN-

KEFÉK — STB.

LOKOMOBILOK

Lanz 16/20/25 PS 1916. évből
Badenija 25/30/35 PS 1919. évből

Használt szivógázmotorok

Deutz 8, 12, 15, 20, 30, 35 PS
M. A. N. 30, 35, 40 PS

ÁLLANDÓAN RAKTÁRON

Osječka Ljevaonica Željeza i Tvorica
Strojeva D. D.

Osijek Vasúti és Gépgyár R. T.
Osijek 1085

**Beocsini portland-cementet,
prima építőmeszet, továbbá detail-
cladásra fehér darabos meszet**

legjütányosabban szállít:

SCHÖN ERNŐ

a Beocsini Cementgyár R. T. képviselője
Subotica, Park Kr. Petra 9.
Telefon 42.

Házat keresünk

A Suboticei Nyomdász Szakszervezet a beltérhez közel, egy 3—5 szobából álló házat keres

**megvételre,
Nyomdász-Otthon céljára.**

Ajánlatok
HIRTH LIPÓT címére
(„Minerva“-nyomda)
küldendők

Elismert legjobb
szőlőnemesítőgumi
„EXCELSIOR“

a jó hírű PIRELLI S. A. MILANO gyárból kapható a zagrebi képviseletnél és leraktnál

Berthold Neumann

Zagreb, Hatzova ulica 9.

gyarmatáru és mezőgazdasági szükségletek: búkköny-mag, raffia, kén nagykereskedés.
Telefon Int. 277. Távirat ENGROS.

Sjedinjene Krećane D. D.

(Egyesült Mészmuvek R. T.)

Vlaška ulica 40 ZAGREB Telefon 69,21-30

Szállítanak

lameszet

modern berendezésű mészmuvekből Novimarofon és Očuriban, továbbá műtrágyát poralakban.

Havi teljesítmény 150 vagon.

Vojvodina és szirmiai vezérképviselőt:

BERTALAN GOLDFAHN & CIE, SOMBOR.

„ALAT“ transmissziók

csodásan olcsók és sikerrel alkalmazhatók minden üzemben!! Minden nagyságban 30—100 mm. átmérőig szállítjuk raktárról és azonkívül

álló-fekvő és függő-fekvő tengelyeket, kötődarabokat, szíjtárcsákat.

Kérjen ajánlatot és legújabb képes árjegyzéket

„ALAT“ Gépgyár 1384

ZAGREB, Gajeva ulica 59. — Telefon br. 7—11.

Egy népszerűségi
irodaajtó
kifűnő állapotban
ELADÓ
Fényképnagyításhoz
utazó ügynökök
felvételnek.
RÓNAI JENŐ
Novi-Vrhas.

„HARANG“ mosószappan a legjobb!

Gyártja:

Első Novisadi Szappangyár

ELADÓ
Novisadon egy
LAKÓHÁZ
két lakással, a város központjában. Ugyanott egy jó állapotban lévő piano is eladó. Bővebbet Ružić, Novisad Ljubljanska 8. sz. (az udvarban)

Egy fehér
orosz agár
eladó.
Cím: „Kultura“ hirdetőben Novisad, Kralj Aleksandra ulica 20.

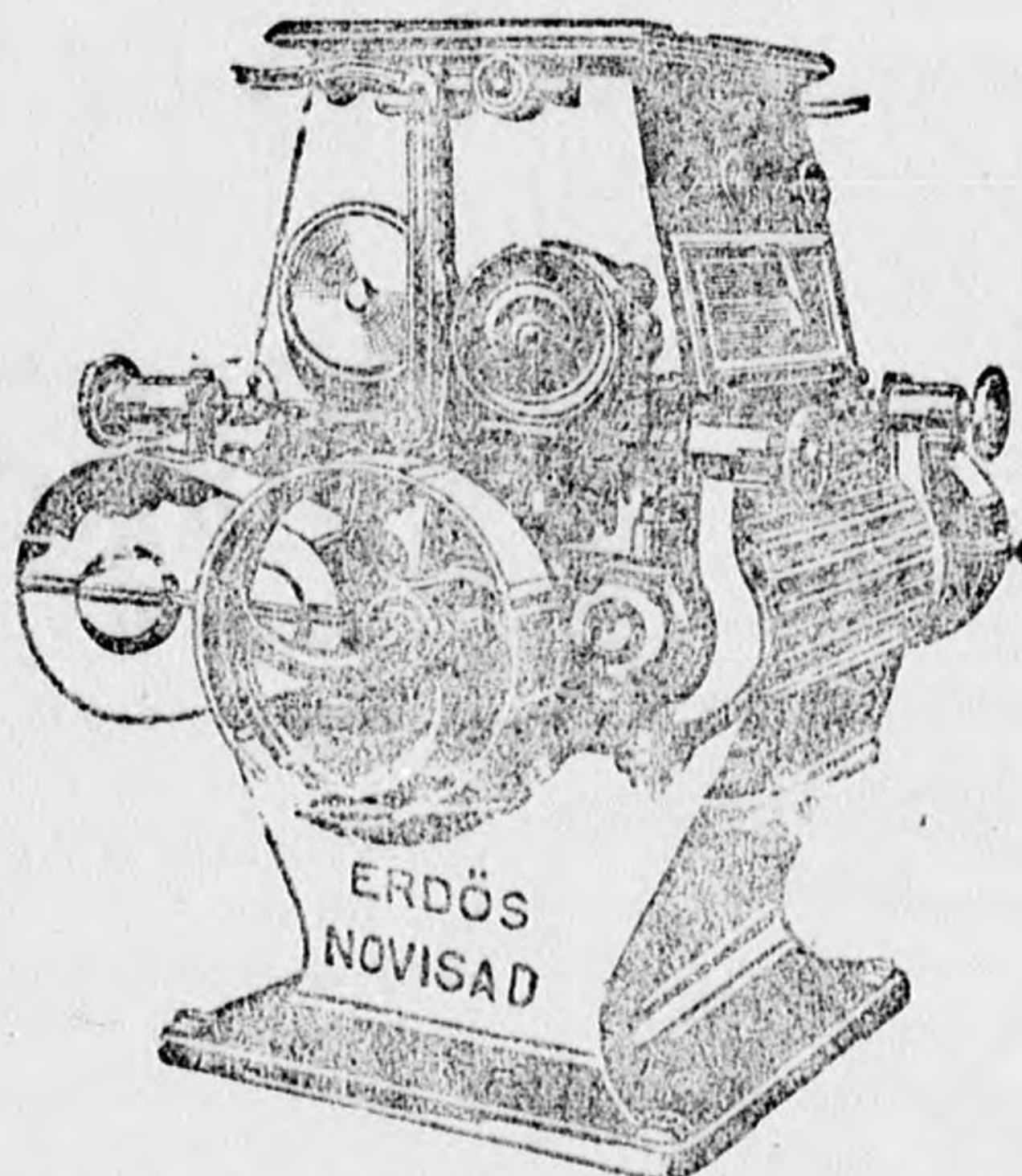
MALOMGÉPEK
Ganz hengerezékek
Malomkövek
Trieurók
Serlegok
Nevederek

„Mannesmann“ művek
lerakata gáz, kazán
és furócsövekben.

SZERSZÁMGÉPEK
Esztergápadok
Schaping
Furógépek
Famegmunkálóok
Kéziszerszámok

**Svájci
szítaselyem**

**Szivattyúk
Mezőgazdasági
gépek**

**Szivógáz
és
benzin motorok**

Mindennemű technikai cikkek ipari üzemekhez

Erdős Henrik és Társa

Telefonszám: 335. **Novisad** Temerinska ulica 8.

**SÖRÖS POHARAK
FÜLLEL**
3/10 lit. tucatonként
66.— dinárért,
5/10 lit. tucatonként
98.— dinárért,
KAPHATÓ
100 tucat átvételénél
5% engedély.
Božidar Petrović
Beograd
Balkanska 16 a.

Kartellen kívüli biztosító társaság helyi
ügynököket
keres. Olcsóbb tarifával dolgozik, magasabb jutalékot fizet
„Kontinental“
Subotica Petrogradska 5
1415

Jegygyűriük
és menyasszonyi
ajándékok a legolcsóbban kaphatók
ÁDÁM
ékszerésnél Subotica
Rudics ulica 6.
Tört aranyért a legjobbat fizetnek. 9438

Nősülni óhajt
38 éves izraelita vallású kereskedő, kinek Osijek közterén szép üzlete van. 25 éven feletti élettársa kereset, özvegyet, elváltat vagy leányt, valás nem fontos. Hajlandó vagyok üzletet eladni és benősülni. Becses ajánlatokat fenyképpel kérek. Diszkrét birtosítva. Cím post. restante „Leo“ Osijek. 1422

GAZDATISZT
4 évi intenzív gyakorlattal (Bánát Ba anya és Szeréms gyen) gazdasági szakiskolát végzett, a gazdaság minden ágában kiválóan járatos, a magnumésítés en specialista, esdrángu referenciákkal, munkaszerető, megbízható, koránkező, néhelen szorgalmas egyén. Szerb, horvát, német, magyar nyelvismoréttel április 1-i belépéssel megfő állást keres. Ajánlatok „Szakember“ jellegű alatt a kiadóba kóretnek

Uj és használt **ZSÁKOK, PONYVÁK** továbbá **ZSINEGEK** legolcsóbban kaphatók
SCHOSSBERGER & HERED, NOVISAD, FUTOSKI PUT 13 Táviratcim: Hessian
Telefon: 331 — 932